Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го СЕРПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, AUGUST 12, 1977 No. 173. VOL. LXXXIV.

УКРАЇНЦІ БРАЗИЛІЇ ВІДБУЛИ ДРУГИЙ З'ЇЗД

Курітіба (інж. Павло Борушенко) — Відбувся цей з'їзд 16-17 липня цього року в Курітібі, столиці Парани. Курітіба є центром українського церковно-релігійного та культурно-освітнього життя.

Місто Курітіба є осідком Епарха Української Католицької церкви, як також осідком Управління Української Автокефальної Православної Церкви. В Курітібі є централі українських громадських установ: Хліборобсько-Освітнього Союзу, Товариства Прихильників Української Культури та Бразилійського Центру Українських Студій.

Друга Зустріч Українців у Бразилії відбувалася у репрезентативному домі Духовної Семінарії оо. Василіян. Нарадами провадив о. Володимир Ханейко, парох УКЦеркви в Апукарані. Секретарем і пресовим референтом передз'їздової Ділової комісії, як теж заповідачем на з'їзді був д-р Маріян Чайковський.

Перший і Другий Конґрес Українців у Бразилії відбулися під кличем: „Підтримуймо горіюче полум'я", розуміється, полум'я любови до України. А це жевріюче багаття запалили наші патріотичні попередники, що принесли сюди Україну у їхніх душах. Вони повмирали, але запалене ними багаття горить по нинішній день.

Оба Конґреси проходили під патронатом обох Єпископів УКЦеркви у Бразилії — Кир Йосифа Мартинця і Кир Єфрема Кривого. Влаштуванням тих з'їздів займався Чин СВВ при співпраці поодиноких світських патріотів. Не можна тут поминути патріотичного жеста двох наших заслужених громадян, п. Михайла Байлака та п. Галярія Безручки. Ці панове вцілості покрили кошти 1-го та львину частину 2-го з'їзду їхніми грішми. Та їхні високі пожертви на цей другий з'їзд не вистачали, Зависока дорожнеча. Недобір покрили учасники з'їзду, а між ними д-р Афонсо Антонюктакож зложив високу грошеву пожертву. Із признанням належить згадати ще одного учасника 2-го З'їзду. Це д-р Віктор Цюпка, голова згаданого Бразилійського Центру Українознавства. Д-р Цюпка намагається в тім Товаристві показати бразилійцям світле ім'я України.

На обговорюваному з'їзді мала доповідь д-р Оксана Борушенко, професор Федерального Паранського університету, де між іншими предметами навчання дає виклади з історії України. На підставі історичних джерел розповіла в короткому нарисі про буття українського народу від найдавніших часів по нинішній день.

Багато пишеться в українській пресі на еміґрації про пошанування і збереження нашої рідної української мови. Ця журба українських громадських провідників за нашу мову дуже оправдана. Усім відомо, що як рідна мова не буде збережена на чужині, тоді вся наша еміґрація втратить свою національну ідентичність. Годі робити докори нашій молоді за незнання рідної мови, бо не молодь поносить в тому вину, а ми, її родичі. А чому ж не навчили ми наших дітей рідної мови, як вони були ще маленькими? Чому пустили їх у світ без знання рідної мови? Яке в нас на це оправдання перед Україною

(Закінчення на ст. 5-ій)

ЗСА І ПАНАМА ДІЙШЛИ ДО ПОРОЗУМІННЯ ЩОДО КАНАЛУ

Панама. — В середу, 10-го серпня, делеґації ЗСА і Панами повідомили, що дійшли до „тентативного порозуміння" відносно нового договору в справі Панамського каналу, згідно з яким Панама до 2000-го року перебере контролю над цим стратегічно і економічно преважливим каналом, але Америка далі відіграватиме поважну ролю в його обороні.

Провідники американської делеґації Еллсворт Банкер і Сол Ліновіц поінформували, що спеціялісти тепер працюватимуть над оформленням окремих статтей договору на підставі загальних принципів, на які погодилися делеґації обох країн. Банкер заявив, що цей договір — це початок „нових відносин між ЗСА і Панамою" і він передбачає, що це домовлення стане „позитивним елементом в наших загальних стосунках з нашими сусідами Латинської Америки", додаючи, що договір має на меті запевнити, що Панамський канал буде відкритий для всіх країн, безпечний і якнайбільш ефективний.

Подробиці нового договору, який має заступити попередній, підписаний ще в 1903-му році, будуть правдоподібно проголошені одночасно президентом Джіммі Картером і панамським президентом Омаром Торріхосом Геррерою, але ще не відомо дати цього проголошення. В обох країнах леґіслятури мусять ратифікувати новий договір, а в Панамі ще також відбудеться загальний референдум. В ЗСА існує досить поважна опозиція проти передання контролі над каналом в руки Панами і деякі противники твердять, що Сенат відкине новий договір.

Панама вже довший час вимагала, щоб обидві держави підписали новий договір, бо попередній, на думку Панами й інших південно-американських держав, є несправедливий, даючи надмірні привілеї і користі Америці.

Згідно з новим договором, ЗСА ступнево звільняли б сам канал і територію на його берегах, аж поки в 2000-му році контроля цілком перейшла б в руки Панами. Протягом найближчих 23-ох років, тобто до 2000-го року, ЗСА мали б платити Панамі 50 мільйонів доларів річно, замість дотеперішніх 2.3 мільйона.

Михайло Терпак найменований на заступника шефа совєтського відділу „Голосу Америки"

Михайло Терпак

Вашінгтон. — Михайло Терпак, який від березня 1962-го року був шефом Української Служби „Голосу Америки", був тепер найменований на заступника шефа цілого Совєтського Відділу цієї урядової установи, до якого, крім Української Служби, належать ще вірменська, грузинська, російська і узбекська. Свої нові відповідальні обов'язки заступника шефа найбільшого в системі „Голосу Америки" Відділу СССР п. М. Терпак почне виконувати з днем 15-го серпня ц. р. Обов'язки шефа Української Служби тепер виконуватиме Оксана Драган, редактор цієї Служби.

Дир. Михайло Терпак добре відомий українській громаді з його відповідальної праці на пості заступника директора політичного відділу „Радіо Свобода", який він займав від 1952-го року аж до свого відходу на пост шефа Української Служби в „Голосі Америки" в березні 1964-го року. В тому часі, живучи постійно в Ню Йорку, п. Терпак і його дружина, пані Любов з Ковальських, видатна співачка-солістка, були активні в місцевій українській громаді, зокрема у влаштовуваних в тому часі Лігою Української Молоді Північної Америки та спонсорованих Українським Народним Союзом великих культурно-мистецьких фестивалях „Гомін України".

За час керівництва п. М. Терпака в Українській Службі „Голосу Америки", ця Служба вчетверо збільшила час своїх пересилань, поширюючи і збагачуючи рівночасно їх зміст, головно українською тематикою.

„ВАША КОНСТИТУЦІЯ — БРЕХНЯ ВІД ПОЧАТКУ ДО КІНЦЯ" — ЗАЯВИВ ГЕЛІЙ СНЄГІРЬОВ ВАТАЖКАМ СССР

Гелій Снєгірьов

Ню Йорк (Комітет оборони радянських політичних в'язнів). — На Захід продісталася заява українського письменника Гелія Снєгірьова, в якій він зрікається совєтського громадянства. Цю заяву Снєгірьов відчитав на пресовій конференції в помешканні генерала Петра Григоренка 29 червня 1977 року.

Подаємо повний текст заяви:

Відкритий лист Гелія Снєгірьова урядові СССР

Цією заявою я зрікаюся радянського громадянства. Таке рішення я прийняв саме в ті дні, коли ви проводите так зване обговорення проєкту нової конституції. Газети, радіо, мітинґи кричать про одностайне, захоплене схвалення. Найближчим часом проєкт стане законом під загальне „ура". Нехай спробує хтось не крикнути „ура": за кожним мітинґом і кожним його учасником пильно стежить КҐБ і його вірні слуги — партпрацівники.

Ваша конституція — брехня від початку до кінця. Брехня — що ваша держава висловлює волю та інтереси народу, що вся влада належить народові. Брехня, що найвища мета вашої держави — підвищення життєвого рівня народу. Брехня заява про вільний розвиток націй і про право на вільний вихід з Радянського Союзу. Брехня і ганьба — ваша виборча система, над якою потішається весь народ, брехня і ганьба — ваш герб, колосся, для якого ви експортуєте зі Сполучених Штатів Америки, брехня і ганьба ваш гімн, в якому Сталіна ви замінили на Леніна.

Ви заявляєте, що створили суспільство справжньої демократії. Громадяни СРСР, твердите ви, мають всю повноту соціально-економічних і політичних прав і свобод (стаття 39), громадянам СРСР гарантована свобода слова, друку, зібрань, мітинґів (стаття 50). І тут же —Використання громадянами прав і свобод не повинно наносити шкоду інтересам суспільств і держави.

Безсоромно перекреслили ви права і свободи свого громадянина. Стаття 56

(Закінчення на стор. 6-ій)

Сенатор Чирч відбув нараду з Кастром

Гавана. — Демократичний сенатор Френк Чирч з Айдаго, чільний член Сенатської комісії для закордонних справ, який прибув на Кубу кілька днів тому, в середу, 10-го серпня, остаточно відбув нараду з прем'єром Фіделем Кастром, під час якої обговорено такі справи, як можливість взаємного відкриття пресових бюр, скликання міжнародної конференції для стабілізації цін цукру, питання знесення торговельного ембарґо, встановленого Америкою в 1962-му році, як теж заторкнено справу людських прав на Кубі, зокрема звільнення 8-ох американських громадян, які перебувають в кубинських тюрмах як політичні в'язні, як теж обговорено ситуацію 750 мешканців Куби, які мають подвійне громадянство, тобто, кубинське і американське.

Сенатор Чирч прибув до Гавани на запрошення Кастра, а не як представник Білого Дому, хоча президент Джіммі Картер заохочував його відбути цю подорож, яку окреслюють як дальший крок на шляху до „нормалізації" відносин між ЗСА і комуністичною Кубою. Як відомо, протягом останніх кількох місяців уряди ЗСА і Куби ведуть переговори щодо можливости відновлення дипломатичних і торговельних зв'язків між цими двома державами, які перервано 16 років тому. Крім нарад з Кастром, сен. Чирч переговорював теж з рядом інших членів кубинського уряду.

Між іншим, опитування, переведене в квітні Інститутом Ґаллупа, виявило, що 59 відсотків американців вважають, що ЗСА і Куба повинні відновити нормальні дипломатичні та економічні зв'язки, 25 відсотків із запитаних противляться такій „нормалізації", а 16 відсотків заявили, що не мають оформленої опінії щодо цього питання.

27-ИЙ З'ЇЗД УЗХ В ЛІГАЙТОНІ

Лігайтон, Па. — Головна Управа Українського Золотого Хреста повідомляє, що 3, 4 і 5-го вересня ц.р., тут на Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича, відбудеться 27-ий З'їзд УЗХ. У програмі: субота, 3-го вересня — ділові наради і вибір нової Управи; неділя, 4-го вересня, присвячена пам'яті Олени Теліги у 70-річчя народження і 35-річчя її героїчної смерти.

Ізраїль відкидає можливість звільнення арабських земель

Єрусалим. — Члени ізраїльського уряду у вівторок, 9-го серпня, заявили державному секретареві Сайрусові Венсові, який відбуває 12-денну поїздку по державах Близького Сходу, що Ізраїль не має наміру звільняти жадних арабських територій на західньому березі ріки Йордан і терену біля міста Ґази, як також не погодиться на створення „батьківщини" для палестинських арабів і на участь Палестинської Визвольної Організації (ПВО) в Женевській конференції чи будь-яких інших мирових переговорах. Ізраїльський прем'єр Менахем Беґін і міністер закордонних справ Моше Даян цими своїми заявами зменшили можливості, що пощастить поновно скликати Женевську конференцію ще цієї осені, як теж фактично відкинули старання секретаря Венса довести до компромісового порозуміння між ПВО та Ізраїлем. Коли деякі речники ПВО натякають, що ця організація палестинських арабів готова погодитися на змінений варіянт Резолюції ч. 242, схваленої Об'єднаними Націями в 1973-му році, яка закликає до звільнення арабських територій Ізраїлем, але теж визнає право Ізраїля існувати як самостійна держава, то теперішній ізраїльський уряд, контрольований консервативним бльоком Лікуд, твердить, що Палестинська Визвольна Організація є терористичною групою, з якою Ізраїль в ніякому випадку не може переговорювати, як теж настоює на тому, що землі на західньому березі Йордану — це історична батьківщина ізраїльського народу. Натомість деякі представники ПВО дали до зрозуміння, що якщо Резолюція ч. 242 буде змінена в такий спосіб, що палестинську проблему розглядатиметься не як проблему втікачів, а національну і політичну проблему палестинських арабів, то ПВО може погодитися на цю Резолюцію.

Становище уряду ЗСА, яке секретар Венс представив вже лідерам Єгипту, Ливану, Сирії, Йорданії, Савдійської Арабії та Ізраїля, складається з пропозицій, щоб в заміну за визнання арабськими державами і ПВО права Ізраїля на існування Ізраїль звільнив більшість із арабських земель, окупованих під час війни в 1973-му році, як теж погодився на створення „палестинської батьківщини".

Амбасадор Янг: оборона людських прав не є втручанням у внутрішні справи

Сан Хозе, Коста Ріка. — Андрю Янг, амбасадор ЗСА в Об'єднаних Націях, який під цю пору перебуває в Коста Ріці в рамках подорожі по десятьох Карабійських країнах як особистий представник президента Картера, заявив, що пропагування Америкою людських прав в жадному випадку не становить порушення суверенности поодиноких держав.

„Ніхто не вважав, що ми порушуємо права суверенности, коли ми давали допомогу країнам, спустошеним землетрусами", — сказав А. Янг після зустрічі з президентом Коста Ріки, Данієлем Одубером. Як відомо, ЗСА піддержали пропозицію Коста Ріки створити пост комісара людських прав при Об'єднаних Націях. Цю пропозицію бльокує Совєтський Союз і його сателіти.

Президент Одубер в розмовах з Янгом висловив затурбовання порушенням людських прав в країнах Південної Америки, вказуючи, що деякі з тих країн навіть відмовилися від економічної допомоги ЗСА на знак протесту проти обстоювання урядом президента Картера пошанування людських прав. Президент Одубер висловив побоювання, що якщо ЗСА відступили б від своєї теперішньої закордонної політики, базованої на пошануванні людських прав, то в „країнах Південної Америки, Азії і Африки громадянські права і свобода думки будуть знищені в дуже короткому часі" — сказав він.

Філядельфійська Союзова Округа матиме свій Союзовий День 25-го вересня

Філядельфія, Па. — З Канцелярії Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Філядельфійської Метрополітальної Округи інформують, що черговий Союзовий День відбудеться в неділю, 25-го вересня ц. р., на площі Українського Народного Дому в столиці Ню Джерзі, Трентоні.

У зв'язку з приготуваннями до цього Дня члени Управи Окружного Комітету, головою якого є Петро Тарнавський, відбули ряд засідань в канцелярії Округи в Філядельфії, як також відбулися зустрічі з представниками Управ Відділів Трентону і Брістолю. Наради відбулися в УГКлюбі в Брістолі, а відтак в приміщеннях Українського Народного Дому в Трентоні. Представники Округи відбули зустріч з членами Управи 245 Відділу, головою Миколою Голінком, секретарем Михайлом Мартиненком, 116 Відділу — головою інж. Андрієм Турчином і секретарем проф. Стефаном Шилкевичем та Управою 362 Відділу з Брістолю, яку очолює Марко Єльченко, як голова, і Федір Петрик, як секретар, У висліді тих нарад обрано на голову спеціяльного Святочного Комітету Миколу Голінка, який вже раніше два рази очолював такий комітет.

Згідно з інформаціями від голови згаданого Комітету, заплановано багату мистецьку програму, спортові змагання копаного м'яча за чашу УНСоюзу і забаву з танцями. Комітет Союзового Дня запрошує до участи в згаданому Союзовому Дні все українське громадянство, а головно, союзовців з Трентону і Філядельфії та сусідніх Округ, як Лігай Веллі—Аллентавн, Шамокін, Перт Амбой, Нюарк, Джерзі Сиṫі та Ню Йорк. Рішено звернутися з проханням до проводів всіх місцевих організацій і установ Трентону і Філядельфії не влаштовувати у той день інших імпрез.

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ ОКРУЖНИХ КОМІТЕТІВ УНС СТЕЙТУ Н. ДЖЕРЗІ

Ірвінгтон, Н.Дж. — У суботу, 13-го серпня ц.р. о год. 7-ій вечора, тут в Українському Народному Домі при 140 Проспект вул., відбудуться наради представників Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу стейту Ню Джерзі: Нюарку, Джерзі Сиṫі, Перт Амбой і Пасейку. Темою нарад буде обговорення програми Стейтового Дня УНСоюзу, що відбудеться 28-го серпня ц.р. в Українському Селі в Бавнд Бруку. Комітет очолюють: голова — Іван Хомко, секретар — Григорій Клименко, касир — Стефанія Стеців.

(416) 767 - 3817

(416) 767-3817 — це число телефону Канадської Канцелярії УНСоюзу в Торонті при 2323 Блур Стріт Вест, в якій урядує „чіф ейджент" УНС на Канаду, Богдан Зорич. У попередньому повідомленні про цю Канцелярію, надрукованому в „Свободі" з 21-го липня, подане там число телефону було помилкове. Канцелярія УНС в Торонті відкрита тижнево від вівтірка до п'ятниці включно в годинах від 10-ої рано до 2-ої по полудні.

34 СТУДЕНТИ ВИВЧАЮТЬ УКРАЇНОЗНАВСТВО НА ЛІТНІХ КУРСАХ НА СОЮЗІВЦІ

Учасники і учительський склад 24-их Курсів Українознавства на Союзівці.
(фото: Аня Дидик)

Союзівка. — Тридцять чотири студенти — 13 хлопців і 21 дівчина — зголосилися цього року на Курси Українознавства, які почалися на цій оселі УНСоюзу в понеділок, 8-го серпня, і триватимуть до суботи, 27 серпня. Деякі з учасників прибули на Союзівку вже в неділю, щоб взяти участь в курсах, які становлять третю і останню частину цілолітньої програми для молоді на Союзівці. Курси, учасники яких замешкують у віллі „Львів", попередили двотижневі табори для хлопців і дівчат у віці від 7 до 12 років.

Програма курсів, які відбуваються на Союзівці вже 24-ий рік підряд, включає навчання української мови, історії, літератури, як рівнож прикладне мистецтво, спів і народні танці. Крім цього, студенти відбують прогулянки до цікавих місцевостей в околицях оселі і користають з усіх удогіднень Союзівки.

Директором курсів є проф. д-р Володимир Бакум, а учительський склад становлять: проф. Христина Принада-Демиденко, проф. Оксана Бакум, проф. Слава Ґеруляк (мистецтво), пані Орися Гевка (спів, музика) і Володимир Бакад (народні танці).

Під час офіційного відкриття в понеділок вранці, до студентів коротко промовляли проф. Бакум і управитель Союзівки Володимир Квас, які привітали учасників і поінформували їх про програму навчання. Службу Божу відправив о. Михайло Шевчук, настоятель місцевої української католицької парафії св.Трійці. Опісля студенти перейшли короткі іспити, на підставі яких їх розділено на поодинокі кляси.

Закінчення курсів і роздачу свідоцтв в суботу, 27-го серпня, попередить заключний бенкет в п'ятницю увечорі, після якого учасники виведуть вже традиційну мистецьку програму на сцені павільйону „Веселка".

На оселі ОДУМ-у: Нагадай, бандуро, співами...

Оселя „Київ", Акорд, Н.Й. (О. Шевченко) — 13-го серпня ц. р. на цій одумівській оселі знову залунають рідні звуки нашого національного інструменту — бандури. Вже протягом кількох років провід ОДУМ-у влаштовує такі курси в рамках вдосконалення знання української культури. Курс складається з двох частин: вдосконалення гри на бандурі для початківців і заавансованих та українознавства. Курсанти можуть брати участь в обох частинах або лише в одній.

Навчання гри на бандурі проводиться під безпосереднім керівництвом нашого патріярха бандури, маестра Григорія Трохимовича Китастого, з допомогою інструкторів, яких призначає Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під патронатом якої відбувається цей курс. Відповідальним адміністратором за цю частину курсу є Петро Гурський, мистецький керівник ансамблю бандуристів ім. В. Симоненка у Філядельфії.

Щоб учасники здобули більше знання протягом цих двох тижнів, всі вони будуть поділені на групи, відповідно до рівня вміння і знання гри на бандурі.

Відповідальним за другу частину табору, курсу українознавства, є д-р Яків Гурський, професор Сиракюзького університету. В цій програмі також будуть брати участь запрошені інші прелеґенти, які своїми доповідями виповнять програму.

Цей табір, як і всі інші цьогорічні табори ОДУМ-у, присвячені нашим політичним в'язням, борцям за українську людину в політичному і культурному розумінні. Українська молодь поза межами України, виявляє свою беззаперечну з ними солідарність шляхом вивчення чи вдосконалення української мови, музики, історії, літератури. Не лише любов до свого народу, до своїх предків, але також і знання рідної історії і культури є головними прероґативами задержати національну ідентичність поза межами України, а звуки рідної бандури будуть нам про це нагадувати...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема Близького Сходу

Перед своїм відлетом на Близький Схід в неділю, 31-го липня, державний секретар Сайрус Венс, сподівався, що його наради з лідерами арабських держав й Ізраїля будуть успішні, хоча теж передбачав можливість, що не пощастить полагодити питання відносно участи Палестинської Визвольної Організації (ПВО) у міжнародній Женевській конференції, яка мала б розпочатися в жовтні цього року і завданням якої було б зробити кроки в напрямі встановлення ,,справедливого і тривалого миру'' в тій частині світу.

Виглядає, що передбачення Венса сповнилися, бо теперішній коаліційний ізраїльський уряд консервативного напряму, очолюваний прем'єром Менахеном Бегіном, категорично заявив, що не погодиться на участь ПВО в Женевській конференції чи будь-яких інших мирових переговорах, як теж не погодиться на створення ,,батьківщини'' для палестинських арабів і не плянує звільняти жадних арабських територій на західньому березі ріки Йордан і біля міста Гази, тобто земель, які Ізраїль окупував в наслідок війни в 1967 -му році. Цими заявами ізраїльський уряд фактично відкинув пропозиції, щоб питання палестинських арабів, їхньої ,,батьківщини'' і участи Палестинської Визвольної Організації в мирових переговорах були полагоджені шляхом компромісу.

А треба зазначити, що існувала і далі існує реалістична компромісова розв'язка, яку пропонує президент Джіммі Картер і з якою погоджується більшість поміркованих арабських лідерів і навіть Палестинська Визвольна Організація натякає, що готова піти на компроміс із Ізраїлем.

Уряд ЗСА видвигнув пропозицію, щоб в заміну за дійсний мир з арабськими державами, які визнали б право Ізраїля на існування як самостійної держави і встановили б з Ізраїлем нормальні дипломатичні, торговельні та інші зв'язки, ізраїльський уряд погодився звільнити більшість з окупованих арабських територій і погодився на створення ,,палестинської батьківщини'', яка була б федеративно пов'язана з Йорданією, а не була б самостійною державою. Встановлення нормальних відносин між арабськими державами та Ізраїлем до великої міри зліквідувало б небезпеку нової війни на Близькому Сході і тоді Ізраїль не потребував би мати ,,безпечних кордонів'', тобто, не мусів би затримувати в своїх руках окупованих арабських територій. Також для Ізраїля зменшилася б небезпека з боку палестинських арабів, бо їхні національні, політичні і культурні права були б забезпечені в ,,палестинській батьківщині'', яка була б складовою частиною Йорданії.

Щодо самих палестинських арабів, то і вони, як сказано, натякають на готовість піти на компроміс із Ізраїлем, точніше, можуть погодитися на Резолюцію ч. 242 схвалену Об'єднаними Націями в 1973-му році, яка закликає до звільнення арабських територій Ізраїлем, але теж визнає право Ізраїля існувати як самостійна держава. Палестинська Визвольна Організація однак, вимагає, щоб ця Резолюція була змінена в такий спосіб, щоб палестинську проблему розглядали не як проблему втікачів, а національну і політичну проблему палестинського народу.

Не можна заперечувати факту, що Ізраїль находиться в дуже небезпечному становищі, якщо взяти до уваги кількісно переважаючу силу арабського світу. Проте, треба теж зрозуміти арабів, які не хочуть погодитися на те, щоб їхні території, окуповані під час війни в 1967-му році, стали складовою частиною Ізраїля. А теперішній ізраїльський уряд не тільки відмовляється звільнити ці території, заявляючи, що вони, мовляв, є історичними землями ізраїльського народу, але також ,,легалізує'' ізраїльські посілості на цих територіях, хоча це противиться резолюціям Об'єднаних Націй та бажанням арабів. Ізраїль, який вимагає, щоб сусіди визнали його право на існування як незалежна держава, в той самий час не хоче погодитися, щоб палестинські араби мали свою автономну батьківщину в складі Йорданії.

Довготривалий конфлікт на Близькому Сході можна зліквідувати тільки шляхом компромісу. Під сучасну пору Ізраїль є тим чинником, який противиться компромісовим розв'язкам. Мир в тій частині світу конечний, щоб арабсько-ізраїльський конфлікт не розвинувся в загальну світову війну, бо Близький Схід стратегічно дуже важливий з уваги на пребагаті нафтові поля й на Суезький канал, що сполучує Середземне море з Індійським океаном. Значить, не тільки мирне майбутнє життя всіх народів Близького Сходу, але також запевнення світового миру вимагають якнайшвидшого припинення арабсько-ізраїльського конфлікту шляхом обопільних концесій.

Проф. І. Каменецький має нові пляни відносно Мюнхенського Проєкту

Кент (мм) — Мюнхенський Проєкт — це літні курси українознавства при Українському Вільному Університеті в Мюнхені, пляновані УВУ, адміністрацією Університету Центрального Мічігену і Управою Українсько Американської Асоціяції Університетських Професорів. Професор І. Каменецький, керівник МП з рамені УААУП, плянує поробити в МП деякі зміни, що їх можна б впровадити уже в 1978 році. Він хоче курси влаштувати так, щоб студенти американських університетів без ніякого труду могли перенести кредити до своїх шкіл. Щоб влегшити ту справу і разом з тим поширити зацікавлення МП серед студентів, проф. Каменецький пропонує, щоб УВУ розбудував у себе постійну англомовну секцію. Курси тієї секції були б ведені на взір американських високих шкіл і там переважно вчили б професори американських і канадських університетів. Другою і, на думку проф. Каменецького, незвичайно важною частиною МП була б програма зв'язків з західньо-европейськими культурними осередками. Ті зв'язки були б важливим чинником для заокруглення і поширення освіти учасників МП. Багато професорів вважає працю Управи УААУП, а зокрема ініціятора МП проф. Каменецького в напрямі чимраз тіснішої співпраці між УВУ і американськими університетами, незвичайно цінною для того, щоб підняти престиж УВУ в науковому світі Заходу.

Дора Рак

СТЕЙТОВІ ЖІНОЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ

(1)

Конференція в Ню Джерзі

Жіноча Конференція в стейті Ню Джерзі проходила під закликом щоби жінки станули ,,плече об плече'' для досягнення більш досконалої Унії. Яких три тисячі жінок приїхали до Прінстону з різних околиць стейту і на протязі трьох днів, від 17 до 19 червня 1977, перевели наради, семінари, ухвалили резолюції, вибрали сорок делегаток (і п'ять заступниць) на Крайову Конференцію, влаштували прийняття і розвагово-концертову програму та ще й вмістили дебату двох кандидатів на губернаторів стейту, Брендана Бирна, який кандидує на перевибір, та стейтового сенатора Реймонда Г. Бейтмена з Сомервилу, республіканського кандидата.

Участь у конференції брали жінки різних професій та середовищ. Переважали молоді жінки, яких привабила актуальна тематика нарад; сильно заступлені були групи чорних жінок, а з етнічних груп — мабуть найчисленніша тепер в стейті пуерто-ріканська, доволі агресивна; гарно презентувалися українки, жінки і молодь, головно з околиць Трентону, що вишивкою в уборі відразу себе ідентифікували, так само як і білоруська невелика група. Одначе, провід цілої конференції був в руках групи заавансованих професіоналісток, із кругів сильно феміністичної організації Н О В., які рішуче, хоч незамітно, всім керували і надавали напрям, що й завершилося у висліді виборів. Обі українки—номінати Роксоляна Потер і Дора Рак були б мали шансу лише тоді, коли, б включилися в коаліційну передвиборчу гру, що йшла по лінії піддержки ,,Е Р А'' і ,,Права на вибір (проаборція)''.

Семінари

Різнородна проблематика, яка тепер інтересує активне американське жіноцтво, вимагала поділу тем на цілий ряд семінарів. Сімнадцять головних тем намітила Крайова Комісія, які вислано разом із рамовими рекомендаціями до всіх стейтових комісій на те, щоби зібрати опінію жінок цілого краю на такі питання, що — згідно з принципами Декади Міжнародного Року Жінки і потребами американських жінок в першу чергу — потребують легіслятивного оформлення, уніфікації або поправки. Для прикладу, одною із ділянок, якій призначено доволі уваги на конференціях багатьох стейтів, є правний статус замужніх жінок, домашніх господинь, а саме право власности, спадкове, подружнє, соціяльне забезпечення, і т. п. В цій ділянці є ще дуже дискримінуючі закони у відношенні до жінок і тому комісія старається зробити натиск на Конгрес при допомозі численних рекомендацій, щоби добитися справедливого і уніфікованого законодавства. В Принстоні цю тему розглядав фаховий панель, зложений з чотирьох жінок —правників, двох професорів права і двох практикуючих адвокаток. Цілий ряд інших панелів був серйозно опрацьований професійними силами, жінками-професорами, фахівцями в ділянці політичних або суспільних наук, психології, шкільництва, криміналістики, банковости; письменницями, журналістками, мисткинями, при співучасті таких визначних жінок політичного світу, як дві членки Конґресу з Ню Джерзі — Милисент Фенвик і Гелен Мейнер.

Всіх семінарів було сорок і чотири і тому треба було їх проводити рівночасно, бо не ставало часу, та й двічі, щоби більше учасників скористали. В однім з них — на тему Едукація для дорослих — координаторкою була Роксоляна Потер, українка, активна в американськім шкільництві та політично-громадськім житті, президент Комісії Статусу Жінок в Іст Оренджі, а якій ,,Есекс Джорнал'' з 16 черв приділив цілу сторінку на інтерв'ю. Вона теж була одною із довгої черги жінок стейту на офіційних позиціях, яких відзначено в часі вечірнього прийняття в першім дні конференції в Принстоні. Знову ж в панелі на тему ,,Расові і етнічні меншини'' одною із панелісток була Ірина Дмитрах -Фенчак з Нюарку. Її гарна доповідь, а радше есей, в якім щиро і безпосередньо змалювала переживання молодої людини — члена етнічної групи з т. зв. нової еміграції — серед чужого середовища, знайшла відгомін у жінок різного етнічного походження, бо потрапила вдарити в універсальну ноту — покривдження і приниження слабих сильними. Заключна резолюція, ухвалена на семінарі і опісля апробована на пленарній сесії, була теж всеобіймаючою, бо домагалася рівних політичних, економічних, едукаційних і соціяльних можливостей та справедливої репрезентації для всіх етнічних або расових меншостей в стейті Ню Джерзі. Слід зазначити, що в виду сильної конкуренції жінок із НОВ (переважно жидівок), не було легко дістатися на члена панелю і в цім випадку включення українки завдячується координаторці семінара, якою була д-р Дебра Вулф з Кренфорду.

(Продовження буде)

С. Еніс

ЖИДИ, СІОНІЗМ І ІЗРАЇЛЬ

(2)

Сіонізм був рухом за поворот жидів до Палестини. Але якими дорогами добитися вільної Палестини, як дійти до цієї мети — ідеї були різні. Деякі провідника казали, що Палестину можна здобути закупом землі від арабів, тяжкою працею на цій землі та любов'ю до неї. Представниками такої розв'язки жидівського питання були українські жиди — Борохов і Гордон. Слід сказати, що вони хотіли розв'язати для жидів не тільки національне питання, але також і соціяльне, хотіли розв'язати питання нужди жидівських мас. Перші українські жиди, які приїхали до Палестини, працювали на полях в дуже примітивних обставинах. Земля, яка тисячами років стала облогом, була тверда, повна каміння і піску. Брак води і малярія збільшували лихо, яке піонери перемогли тяжкою працею та спільним зусиллям. Кооперативна праця і спільне життя всіх піонерів, створили новий тип жида-рільника. Сьогоднішні кібуци (рільничі артілі), то вислід геройської, альтруїстичної праці піонерів. Сьогодні кібуци — це основа сільського господарства Ізраїля.

Велика була серед жидів туга за покиненою землею — Україною. Довгими роками жиди з України говорили про Україну, писали про Україну і співали пісні про Україну. Українські мелодії з гебрайськими словами чути в Ізраїлі і сьогодні.

Інші провідники жидівського національного руху бажали силою відібрати землю. Вони вважали, що окупантів треба вигнати силою і здобути те, що належить до жидівського народу, іменно — Святу Землю. Таким провідником був Володимир Жаботинський. Кілька століть до 1918 о. Палестина належала до Турецької (отоманської) імперії. А від 1918 р. до 1947 р. ця земля належала до Великої Британії. Ці дві імперії не прив'язували більшого значіння до Палестини. В Єрусалимі переважно мешкали жиди. В Енциклопедії Британіці з 1905 р. сказано, що в Єрусалимі на 60.000 мешканців було 7 тисяч мусульман, 13 тисяч християн і 40 тисяч жидів. Це було під час турецького панування. Гайфа — сьогодні великий порт, і Яфа не мали значення. Як жиди, так і араби, які там жили, займалися дрібною торгівлею.

Згаданий вже провідник жидівського націоналістичного руху, Володимир Жаботинський, виказав, що жидівський народ може здобути незалежність Палестини тільки силою. Свою політичну течію він називав сіоністично-ревізіоністичною.

Для українського читача ім'я Жаботинського добре відоме. Він словом і ділом воював за волю України. Критикуючи тих, хто однобічно вбачає в Шевченкові лише народного поета -співця бідних людей, В. Жаботинський підкреслює, що не соціяльні мотиви в творчості Шевченка мають найбільше значення: ,,Шевченко — національний поет, і в цьому його сила. Він дав і своєму народові і цілому світові яскравий і незрушимий доказ, що українська душа спроможна до найвищих злетів самобутньої культурної творчости. За це його так люблять одні і за це його так бояться інші. Ця любов і ця боязнь не були б ані на крихту менші, коли б Шевченко був не народним, а аристократ на зразок Ґете чи Пушкіна. Можна вилучити всі демократичні нотки з його творів (а чей же цензура довго так і робила) і Шевченко залишиться тим, чим створила його мати-природа: сонцесяйним прецедентом, що не дозволяє українству відхилитися від шляху національного ренесансу. Вшановувати Шевченка означає зрозуміти і визнати, що нема і не може бути одніє'ї культури в країні, де живуть сто і більше народів; зрозуміти, визнати і потіснитися, щоб дати місце могутньому побратимові, по силі своїй другому з черги в усій імперії''.

Такі думки висловив В. Жаботинський в 1911 році, в ювілейні Шевченкові дні. (Див. Світова слава Шевченка — Ukrainian Research and Information Institute, Inc. Том II - 5 - 1964).

Жаботинський вмер, не дочекавши вільного Ізраїля. Але його ідея жила і сьогодні Іргун—Лікуд, під керівництвом Бегіна, могутня партія Ізраїля. Для жидів сьогодні ім'я Володимира Жаботинського — святе. Тисячі молодих жидів з молодіжної партії Жаботинського-Бетар віддали своє життя на полях і пісках Ізраїля в боротьбі з Англією і під Тобруном в боях з німцями.

Іншою групою, яка змагала до самостійности Палестини, як жидівської держави, була та, яка думала, що самостійність можна здобути при допомозі Англії.

У 1917 році Англія проголосила резолюцію (знана під назвою ,,Декларація Бальфура), в якій Англія обіцяла жидам самостійність Палестини, як суверенної держави для жидів. Це мало наступити — говориться в резолюції — негайно після закінчення Першої світової війни.

Провідниками співпраці з Англією були: проф. Хаїм Вайцман, Артур Рупін, Наум Соколов, Бен Ґуріоґ та інші. Професор Вайцман — перший президент

(Закінчення на стор. 5-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Михайло Подворняк Квіти на камені. Повість. Накладом Християнського Видавництва ,,Дорога Правди'' Вінніпеґ — Торонто 1976, ст. 264. Обгортка мистця Мирона Левицького.

Повість ,,Квіти на камені'' Михайла Подворняка — це перший твір цього автора, який ми оцінюємо на сторінках ,,Свободи'', хоч він не молодий (народжений в Кременці на Волині в 1908 році) і має вже багато творів, бо почав писати 26 років тому. Досі видав дві збірки віршів і оповідань, сім збірок оповідань, дві повісті і книжку спогадів та кілька книжок перекладів.

Повість ,,Квіти на камені'' цікава тим, що в ній автор змальовує свого героя Андрія Ярчука на Волині перед виїздом до Канади і в Канаді, та показує, як живуть люди в Україні вже після Другої світової війни, бо пенсіонер Ярчук забажав закінчувати життя на рідній землі.

Ярчук важко працював в Канаді, де доробився майна, але втратив дітей, які,,пішли від батьків так, як качата від квочки. І він їх згубив назавжди, бо сини його не розуміли'', одружилися з чужинками, а жінка йому вмерла. Старий Андрій думав продати своє майно і доживати віку на рідній землі.

Совєтський консул радо пустив Ярчука в Україну, коли довідався, що він хоче їхати туди з долярами. І всі совєтські урядовці в Україні дуже дбайливо опікувалися майбутнім своїм багатим громадянином. Тут треба ще згадати, що Ярчук був євангеликом і на Волині і в Канаді. Автор пише, що Ярчук бував на євангелицьких богослужбах і в Києві, і на Волині, де його возили колгоспними автами.

Але старий Ярчук не дав себе обдурити, він бачив ,,українські написи, але в місті не чув української мови''. Він пізнав, що ,,тут не так, як він думав'', тут все ,,чуже для нього''. Йому не дозволяли везти Євангелію і Біблію, кажучи, що не вільно ввозити пропагандивних книжок. Він залишив в Україні людей ,,говірких веселих, співучих'', а тепер бачив ,,похмурих, боязких, настороджених, зажурених'', він ,,відчув, що вони бояться його, а він чомусь лякається їх''. Андрій бачив ,,подвір'я без тинів, без перелазів''.

І так Андрій, який ,,думав назавжди в Україну повернутися'', виріщив, що ,,Краще йому бути в Канаді''. Та він не забув про свою Пилипівку в Україні і записав їй гроші на будову молитовного дому та потребуючим віруючим в Пилипівці. Андрій після повороту з України незабаром помер, думаючи по-християнськи, що там, на тому світі ,,найкраще''. Син Степан питався свого батька:

— Ну, і побачили вже ту свою Україну?

— Так, сину, побачив. І вона гарна...І люди в ній чудові.

— І що ж вам тепер дорожче, Україна чи Канада?

— Одне і друге, сину.

Автор цікаво оповідає, деколи повторюється. Гадаємо, що він таки виделізував підсовєтських урядовців, які так зразково поводилися зі старим канадцем, що аж важко в це повірити. Не легко повірити в те, що там доволі свобідно виконують громадно релігійні практики євангелики, чи як їх дехто називає штундисти. А може це вже було зааранжовано на показ владою? Хотіли приманути людину з долярами...

Валерій Остапенко. Світ за очі. Повість. Видавництво Золоті Літаври. 1977, ст. 166 Кольорова обкладинка —Ґреґорі.

В. Остапенко в 1975 році видав повість ,,Вершники в житах'', і ми про неї писали в ,,Свободі'' 15 вересня того ж року, підкреслюючи, що той твір читається з дійсним зацікавленням, бо його автор вірно писав про війну з німцями, що почалася в червні 1941 року. Там автор довів був оповідання до ,,бабиного'' літа, 1941 року, а повість ,,Світ за очі'' зачинається ,,пізньою осінню'' того ж року. Та ця друга повість читається, як самостійний твір, хоч в ньому діють кілька осіб, знаних із ,,Вершників в житах''.

Сюжетом повість ,,Світ за очі'' ще цікавіша, як ,,Вершники в житах'', бо в ній автор дає розповідь ,,про останніх козацьких нащадків'', які формувалися під німецьким проводом, думаючи, що здобудуть собі волю, і при кінці війни загинули в Сербії в ,,долині ріки Драви'', бо англійці силою видавали їх російських комуністам. Ось як про це оповідає один із тих козаків, якому вдалося втекти із англійського насилля:

,,Одного дня усіх козацьких офіцерів, понад тисячу, викликали до сусіднього містечка, звідки вони не вернулися. Козацькі стани об'їхали два англійські автомобілі з гучномовцями, повідомляючи, щоб усі козаки готувалися добровільно повертатися до Совєтського Союзу''.

Другого дня для козаків священик правив Богослужбу. ,,Багатотисячний натовп козаків став на коліна молитися'', але не хотів повертатися додому. Тоді з'явилися англійські війська з танками. Вистрелили в повітря і кинулися

(Закінчення на стор. 5-ій)

Ганна Черінь

НАРЕШТІ!

(3)

Парадокс: найкращі наші митці й достоменні патріоти були закохані або одружені з чужинками й мовили до них по-чужому. Свою любов, найніжніші почуття висловлювали не своєю мовою. Так було з Іваном Франком (,,Зів'яле листя''), Михайлом Коцюбинським (буремний роман з Аплаксіною), з Олександром Довженком (його дружина,Юлія Солнцева,напевно знала добре українську мову, але палко закоханий у неї Довженко волів її пестити російськими словами;; Володимира Винниченка дружина була також не-українка; навіть на еміграції визначні наші митці не оминали любовних зв'язків із чужинцями, в той час, як, здавалось би, в чужім морі краплина рідної крови найдорожча й необхідна.

В чім справа?

Здається, для деяких мистців існує потреба травми, душевної рани. Тихе щастя їх не задовольняє, вони шукають бурі й страждань. Звичайно, закоханість, перші часи зближення — це солодкий дурман, в якім усі проблеми розв'язуються пошілунками. Але проходить місяць чи рік (як у кого), і виникають суперечки, і маленькі тріщини стають розколинами, а то й проваллям. Звичайно, при суперечках найперше починають літати стріли в національність: ,,ага, ви, українці, такі та сякі'' — ,,а ви, литовці, ще гірші!''. Людина слухає заслужені й незаслужені образи, а в той же час думає своє, обурюється, захищає своє рідне, відчуває нехай і ображену, а таки національну гордість і усвідомлює свою невідхильну, конечну, присуджену долею приналежність до свого і тільки свого народу.

Одруження чи кохання з чужинцем — це ніби внутрішня еміграція, травматичне віддалення від свого органічно-рідного, що спричинює вічну жагу, жадання злиття зі своїм середовищем, прагнення до тотожности з кращим, що є в своїм народі, отже і прагнення добитись якнайкращої долі для свого, нехай і знедоленого, але найлюбішого в світі народу.

Звідси ота вічна носталгія, неспокій, шукання вершин, спрага боротьби.

Ліна Костенко сприймає й відображує в своїх віршах любов як щось незмірно велике, всевладне, соняшно-раїсне й смертельно-небезпечне. Кохання для неї — це стихійне лихо, що може вбити людину або спричинити невигойні рани. Любов находить на людину, як грозовиця:

Лягла грози пульсуюча десниця.
На золоте шаленство голови...
Люблю чужого, раптом — неминучого.
Тужу тонкою млостю передпліч.
Така душа щаслива і засмучена.
Вся в блискавках грозою ткана ніч!

В однім із віршів поетеса каже:

Любов відкрити важче, ніж Америку.
По-перше, чи до неї допливеш?
А допливеш — то цілий чи потрощений?
Спустошений, ускладнений чи спрощений?

Коли глянути на цей вірш очима, що шукають плям на сонці, то можна заперечити: Америка відкрита так давно. І допливти до неї тепер неважко — всі ми, еміґранти якось допливли і ніхто не потрощений. А також можна за кілька годин долетіти до Америки аеропляном.

Але, коли глянути очима серця, то можна погодитись: так, Америку відкрити важко, а любов - ще важче. Багато з нас ніколи її не відкриє, а тільки безнадійно плаватиме недалеко від берега, не знаючи, як він уже близько.

А ось один із варіянтів закінчення любовної грози:

Яка між нами райдуга стояла!
Яка між нами прірва пролягла!

Образи, думки й ідеї Ліни Костенко дуже близькі до Олени Теліги. Саме ці дві поетеси такі непорушні в своїх переконаннях, чесні, одверті, темпераментні, пломенисті. У Олени Теліги є вірш ,,Неповторне свято'', в котрім змальовується неповторне свято — момент найвищого досягнення, ота досконалість, якої так боїться Ліна Костенко, бо після нього, словами Олени Теліги, ,,початок до спаду''. Тому обидві поетеси стають на шлях безконечного змагання до ідеалу. Олена Теліга, горда з того, що її ,,ясних привітів не діставав від мене жадний ворог'', воскресає в словах Ліни Костенко:

Не бійся правди, хоч яка гірка,
Не бійся смутків, хоч вони, як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
Бо в цьому схибиш — то уже навіки.

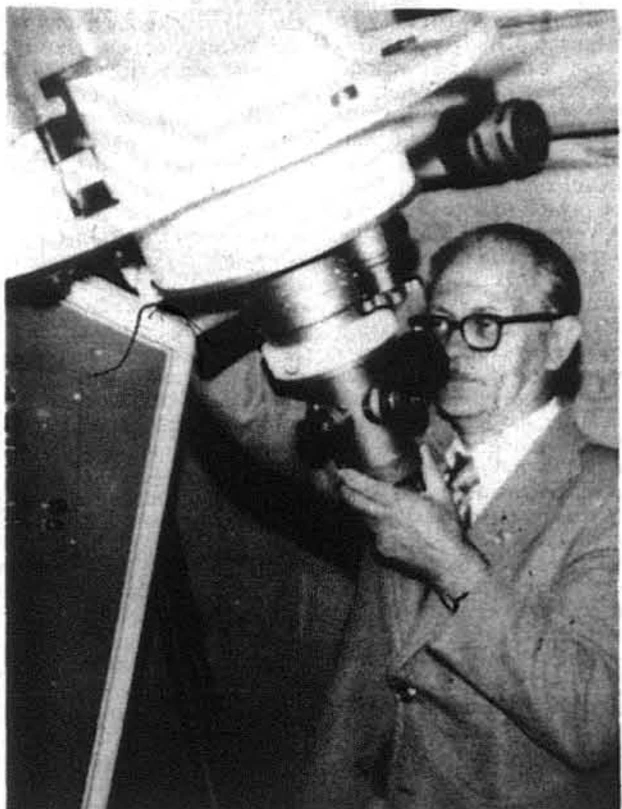
От у цих словах можна бачити, чому в віршах Ліни Костенко нема таких віршів, як у збірках ,,протектованих'' поетів, що їх видаються тиражами в шість разів більшими...

В Олени Теліги також мотиви приречення, небезпеки, одчайдушности в коханні, як у Ліни Костенко. ,,Палити серце в хуртовині сніжній, купати душу у холодній зливі'', ,,Щастя вип'ю келихом, однаково, чи своє, чи вкрадене'', ,,сум і пристрасть манять так п'яно''...,,Я пила самітно, аж до рана, темну розпач — найгіркіший трунок''...якби не поставити підпис і відгадувати, кому можуть належати ці майстерні рядки, можна було б сказати: або Телізі, або Костенко.

Теліга писала ці рядки кілька десятків літ перед Ліною Костенко. Ясна річ, вона не могла запозичити їх від своєї наступниці, але Ліна могла читати вірші Олени. Могла й не читати. Коли порівнюють вірші двох поетів, знаходячи в них спільне й відмінне, критики можуть мати й не мати рації. Проте, твори мають свою власну долю, не завжди таку, яку їм готували автори. Читач має право інтерпретації й часом бачить у творах зовсім не те, що думав автор. Потім, дізнавшися про враження читачів, автор може дивуватися, не згоджуватися й навіть обурюватися, але дивної самостійної й часто підсвідомої

(Закінчення на стор. 6-ій)

Астрономи-Аматори в Ню Джерзі

Юрій Чапленко, президент ААІ, наладнує телескопрефлектор, готуючись до прийняття обсерваторійних відвідувачів.

Не дивлячись на те, що широкі кола населення вже починають забувати фантастичні подорожі на Місяць американських астронавтів, цікавість астрономією не зменшилась. Про це свідчить, наприклад, чимала кількість аматорів-астрономів, що приймали участь у семінарі Telescop clinic and Star Part 25-го червня. Не зважаючи на несприятливу, з астрономічного погляду погоду, близько 150 осіб з Ню Джерзі, та поблизьких стейтів слухали доповіді та обговорювали технічні деталі саморобних та комерційних телескопів.

Суботній семінар, що його влаштувало об'єднання аматорів-астрономів, інк. (,,ААІ''), відбувся біля їхньої головної квартири: Обсерваторії В. М. Сперри при Юніон коледжі (Кренфорд, Н. Дж.). Учасники семінара почали прибувати від 10-ої ранку; доповіді почалися о 11-ій і продовжувалися аж до 6-ої вечора. Після перерви на вечерю, всі присутні мали нагоду брати участь в дискусії на астрономічні теми, започаткованою групою аматорів-експертів, членів ААІ. Дискусія затягнулася аж до 10-ої вечора, так що майже не було шкода, що дощовита погода не дозволила подивитися на небесні світила через чудові телескопи Обсерваторії Сперри.

Аматори — астрономи Інк., або ,,ААІ'', це одна з найбільших аматорських астрономічних організацій З'єднаних Стейтів Америки, і нараховує близько 359 членів. Товариство ААІ засновано 1949 року, а від 1964 воно має контакт з Юніон коледжом, згідно з яким коледж побудував і утримує двотелескопну обсерваторію, а члени ААІ конструюють телескопи та інші астрономічні апарати, їх обслуговуючи.

Щоп'ятниці, від 7:30 до 10:30 вечора, ААІ запрошує відвідувачів до своєї обсерваторії; приходить, звичайно, від двадцяти до ста осіб, або як індивідуальні особи, або ж організованими групами. Аматори-господарі читають відвідувачам ілюстровані лекції, пояснюють принцип будови та технічні деталі обсерваторних телескопів, відповідають на астрономічні запитання та, звичайно, допомагають дивитися на плянети, Місяць, зоряні скупчення, туманності інших всесвітів — наших сусідів у необмеженому просторі. Велике враження на відвідувачів справляє імпозантний телескоп — рефрактор цілковито (включно з ,,об'єктивом діяметром в 10 цалів) збудований членами об'єднання. Не менше захоплення викликає телескоп-рефлектор, де головне дзеркало має діяметр 24-ох цалів: це один з трьох найбільших телескопів у Ню Джерзі, що до них має доступ загальна публіка.

Серед інших досягнень астрономів—аматорів була подорож до Африки, щоб побачити соняшне затьміння 1973 -го року, — найдовше, понад шість хвилин, затьміння нашого століття. Експедиція ААІ нарахувала близько 250 учасників і тим була чи не найбільшою суходільною виправою що будь-коли організованим способом мандрувала навздогін за сонцем. Наступна експедиція вирушить цього року до південної Америки, щоб побачити соняшне затьміння 12-го жовтня в Колюмбії. Досі зареєстровано 150 охочих, що вже вплатили належні кошти подорожі.

Поміж членів аматорів-астрономів є представники різноманітних фахів та етнічних груп. Є й декілька українців: Юрій Чапленко з Едісону, Н. Дж., — новообраний президент ААІ; Тетяна Чапленко, - дружина президента та кваліфікований обсерватор (тобто, абсольвентка двохмісячних курсів астрономії та техніки вживання телескопів для членів, що опікуються відвідувачами); Юрій Налисник з Вест Оранджу, Н. Дж. — довголітній член, один з найкращих астрофотографів та телескопоробів; Олекса Куліщенко з Іст Бронсвіку, Н. Дж., — найновіший член товариства.

Чимало чденів зацікавилися астрономією після того, як відвідали Обсерваторію Сперри, прочитавши про неї в місцевих газетах чи почувши від друзів. Було б дуже приємно побачити читачів ,,Свободи'' серед відвідувачів.

Додаткову інформацію про ААІ можна одержати, написавши до:

Загальна Інформація:

Mr. George Chaplenko,
President,
Amateur Astronomers, Inc.
c/o Union College
1033 Springfield Ave.
Cranford, N.J. 07016

Членство:

Mr. James Flood
Membership Chairman,
Amateur Astronomers, Inc.
c/o Union College
1033 Springfield Ave.
Cranford, N.J. 07016

У Філядельфії відзначено 51-шу річницю смерти Головного Отамана

Як щороку, так і цього заходами Головної Управи і Відділу Товариства Прихильників УНР у Філядельфії відзначено 51-шу річницю трагічної смерти Головного Отамана збройних сил УНРеспубліки Симона Петлюри — двома окремими виступами.

Нав'язуючи до дня трагічної смерти на вулиці Парижу 25-го травня — 51 рік тому, відбувся в будинку ДЦ УНР у Філядельфії, 25-го травня ц. р. ,,Жалібний Вечір'', що його в присутності представників громадських організацій відкрив голова Представництва УНР у ЗСА ред. В. Біляїв. Опісля культурно-освітній референт місцевого Відділу Прихильників УНР д-р П. Клюк прочитав доповідь про заслуги Головного Отамана Симона Петлюри для України. На черзі Ангеліна Лимаренко продеклямувала вірш ,,Петлюрі''.

Важливою і впливовою частиною програми було висвітлення 153-ох прозірок з життя, діяльности і командування Головного Отамана Симона Петлюри включно з його трагічною смертю на еміграції. Це успіх і заслуга теперішнього голови Об'єднання Товариств Прихильників УНР в Америці інж. П. Лимаренка, який оце остаточно оформлені прозірки висвітлив, подаючи вичерпні інформації, що їх присутні з цікавістю та вдоволенням слухали. Зокрема звертали увагу прозірки про рідну хату С. Петлюри, серед студентів, в редакції ,,Рада'', на III-му військовому з'їзді в Генеральному Секретаріяті Укр. Центральної Ради, приїзд С. Петлюри до Києва, в товаристві українських старшин і генералів, серед членів Директорії Швеця і Макаренка, на фронті, з диктатором Петрушевичом, дружина з донею, місце атентату в Парижі, кривава простріляна сорочка Головного Отамана, похорон, вістки з преси, пам'ятник над могилою та багато інших прозірок.

Опісля присутні висловили бажання, щоб ці дуже цінні й численні прозірки з життя, слави і трагедії українських збройних сил Симона Петлюри розмножити разом з текстом записаним на стрічці для висвітлення по всіх менших і більших скупченнях українців в ЗСА, Канаді та взагалі у вільному світі. Цей спосіб популяризації славних подвигів співтворця української самостійної держави Головного Отамана Симона Петлюри, побіч книжок про нього, виконає велике виховне завдання між підростаючою українською молоддю по всіх закутинах вільного світу. Це одно з найбільших завдань Головної Управи Об'єднання Товариств Прихильників УНР в Америці, щоб з приводу недалекого 100-річчя від дня народження Головного Отамана намічене діло стало фактом.

Три тижні пізніше, 13-го травня ц. р. цими ж заходами в українській православній катедрі у Філядельфії в год. 11:30 перед полуднем відправлено Панахиду за спокій душі Головного Отамана, на якій, крім мирян, взяли участь представники українських комбатанських організацій українських армій: ОбВУ, УСС, УГА, Армії УНР, Карпатської Січі, Української Повстанської Армії, Української Дивізії і Союзу Ветеранів Українського Резистансу переважно з своїми прапорами, а теж представники місцевих громадських організацій: Українського Конгресового Комітету Америки (УККА), Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ), Організації Об'єднання Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Організації Державного Відродження України (ОДВУ), Спілки Української Молоді Америки (СУМА), і Карпатського Союзу. На Панахиді глибоко релігійно-патріотичну проповідь виголосив парох катедри о. протопресвітер Ст. Біляк.

По Панахиді присутні перейшли до катедральної залі, де відбулася коротка Академія в пошану Симона Петлюри, яку відкрив голова Представництва УНР в ЗСА ред. В. Біляїв. Вітаючи присутніх м. і. він згадав про єдиного ще живучого прем'єра Уряду Української Народної Республіки в Києві 98-літнього проф. Бориса Мартоса та про те, що на 1979-ий рік припадає 100-річчя від народження Головного Отамана Симона Петлюри. На черзі д-р П. Клюк прочитав довшу доповідь про життя, діяльність і заслуги Симона Петлюри.

Мішаний хор української православної катедри під диригентурою проф. П. Куриленка відспівав три українські пісні. Поміж співочими точками програми, Ангелина Лимаренко продеклямувала два вірші: ,,Лебідь'' авторства Олександра Олеся і ,,Симону Петлюрі'' Наталії Лівицької-Холодної. Ангелина Лимаренко нова поява на філядельфійській сцені, як мистець українського слова. На закінчення присутні відспівали український національний гимн і в піднесеному настрої розходилися з короткої, але вельми успішної Академії, в честь Головного Отамана.

М. В.

Свято героїв у Міннеаполісі

Дня 5-го червня ц. р., о год. 4-ій по пол. в Українсько-американському домі в Міннеаполісі, заходом місцевих організацій ООЧСУ і СУМА відбулося Свято героїв.

Воно було у формі короткої Академії, присвяченої пам'яті поляглим у боротьбі за Волю України. Приємно вражала програма Академії. На чоловій сторінці чотири портрети: Симон Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич-Чупринка і Степан Бандера. Їх чотирьох — що в найтяжчі моменти в житті народу взяли на себе важкий обов'язок і на шляху до його виповнення, — віддали своє життя.

Вступне слово на відкриттю сказав Богдан Мандибур. Він старався пояснити, чому шануємо тих, які віддають все, що найцінніше за Рідну Батьківщину і за кращу долю народу. Згадав і тих, які йдуть слідами гідних попередників і не вагаються стати на шлях героїчних змагань.

Добре звучала збірна деклямація ,,Хто зберіг любов до краю'' вірш Олександра Олеся, яку виконали рої Ю СУМА — ,,Лисички'' та ,,Дніпрові хвилі''.

Доповідь інж. Ярослава Карпяка була старанно опрацьована. В ній доповідач наводив цитати з творчости Івана Франка, Тараса Шевченка, Івана Мазепи, згадав про пошану стрілецьких могил на рідних землях і про перешкоди, які чинила окупаційна влада. Могили борців стають місцями, в яких черпаєму силу до дальшої боротьби.

Добре виголошено вірш Т. Чупринці, М. Боєслава. Деклямували ,,Орли'' Ю. СУМА. ,,Поклін і шана вічним духам — провідникам героям'' поему деклямувала Галина Левицька.

Поважною точкою програми була вокальна частина хору СУМА під проводом інж. Євгена Карпяка. Він веде церковний хор при церкві св. Константина і багато допомагає у громадському житті.

Відспівано пісні: ,,Україна'' муз. М. Гайворонського, ,,Виростеш ти,сину'', муз. А. Пашкевича, ,,Чом тужиш'' — стрілецька пісня і ,,Журавлі'' — ар. інж. Данила Петрівського. Акомпаньятор п-ні Ірина Кушнір багато причинилася до успіху Академії.

Український національний славень відспівали хор і всі присутні.

Василь Пакуляк

Зустріч випускників Школи Українознавства з громадою Детройту

Старанням Т-ва ,,Рідна Школа'' в Детройті відбулася 13-го червня ц. р. в залі катедри Св. Покрови у Савтфілді, Міч., святкова зустріч української громади з цьогорічними градуантами українознавчого шкільництва Т-ва ,,Рідна Школа''.

У першому ряді, за святково накритими столами, зайняли місця всі ті, що 14-го й 21-го травня склали успішно іспити зрілости. Їхні прізвища: Орест Воронович, Андрій Гриньків, Оля Дудун, Мирося Дяків, Орест Захарій, Ігор Кальба, Галина Киба, Роман Колодчин, Андрій Михалович, Христина Патерин, Лариса Прийма, Мотря Рижа, Соня Стельмах, Оксана Стеткевич, Михайло Темник, Роман Федорович, Наталя Харевич і Євген Юрків.

Ліворуч від випускників зайняли місце учителі, праворуч — учні останньої кляси, а при круглих столах — члени Управ Т-ва ,,Рідна Школа'' й Батьківського Комітету, батьки градуантів, представники громадських організацій та відомі зі своєї жертвенности, невтомні фундатори завдяки котрим наша Школа Українознавства працює успішно безперебійно від 1952 року по сьогоднішній день.

Відкрив зустріч і привітав гостей, заступник голови Товариства. Привітальне слово від школи виголосила директор Ірина Тарнавська, від учителів — Любов Маринюк, опікунка матуральної кляси, а від Централі Опікунів — Данило Березовський.

Про благородний вплив українознавчого шкільництва на учнів говорив викладач релігії в Школі Українознавства, її духовий опікун, о. Тарас Прокопів. Він теж провів молитву, після якої почалась спільна вечеря, старанно підготована рідношкільними панями, під проводом Валентини Євич, голови Товариства.

Приємну несподіванку зробив нам голова Окружної Ради УНС Володимир Дідик. Він привітав усіх матуристів, а цим градуантам, що склали іспити зрілости з визначним успіхом, передав чеками нагороди від Українського Народного Союзу.

У кінцевій частині програми, під час ріднокільного балю, відбулася поіменна презентація випускників, що її справно провів (,,навесело'') колишній випускник Школи Українознавства, тепер молодий алвокат д-р Роман Тарнавський. ,,Сумно буде без вас, одинадцять років приязні ніколи не можна забути'' — тремтячим голосом сказав, прощаючи своїх друзів, представник 11-ої кляси, Роман Калитяк. У багатьох батьків з'явилися сльози радости в очах, коли, в імені випускників, заявляла Наталя Харевич, що ,,перед нами велике завдання, бо на нас покладають надії не лише наші вчителі та батьки, але й все українське громадянство''.

Після взаємних прощань відбулася роздача свідоцтв і подарунків — книжок Василя Симоненка ,,Гранітні обеліски'', що появились у видавництві ,,Свободи''. Треба відмітити, що наша громада, зокрема, кілька десяток організацій і громадян, активно відгукнулась на градуаційну зустріч, вплативши щедрі пожертви на українознавче шкільництво, а Українська Кредитова Кооператива ,,Самопоміч'' зафундувала 20 примірників, згаданого твору С. Симоненка.

Святкова зустріч з випускниками Школи Українознавства пройшла з успіхом, хоча не можна сказати, що гарна заля катедри Св. Покрови була виповнена гостями по береги.

Тиждень після зустрічі відбулося закінчення шкільного року Школи Українознавства Т-ва ,,Рідна Школа'' у залі парафії Св. Йосафата у Воррені. Відправив Богослуження і сказав проповідь про любов до української мови і рідних традицій шкільний душпастир о. Тарас. Варто відмітити, що всі учні, відповідали разом під час цілого Богослуження гарною українською літературною мовою. То заслуга ідейного й трудолюбивого душпастиря.

З нагоди закінчення шкільного року появився бюлетень Батьківського комітету із звітними статтями про останній шкільний рік та про відбуті 30-го квітня ц. р. загальні збори Комітету, на яких обрано нову Управу. До Управи увійшли: Христина Юзич — голова, Ігор Іваницький — заступник голови й секретар, Мирон Скорупа — 2-ий заступник і референт коляди, Олександер Серафин — фінансовий референт, Мирон Крижанівський — референт підручників, Андрій Петріна і Стефанія Бартків — імпрезові референти, Лідія Казевич — референт дижурів; Контрольна комісія: Микола Лаврін, Богдан Прокоп і Богдан Кордуба.

Старанням Батьківського комітету виготовлено табльо з фотознімками цьогорічних матуристів з мистецьким оформленням Ані Никифоряк.

Остап Сливинський

Загальні Збори Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій ПУКЦ у Вашінгтоні

Чергові Збори Т-ва за Патріярхальний Устрій Помісної Української Католицької Церкви, відбулися 5-го червня ц. р., у приміщенні Дому Св. Софії у Вашінгтоні.

Збори розпочато молитвою, що її провів о. радник Ст. Кіржецький. Діючий голова д-р А. Процьків відкрив Збори, після чого обрано Президію у складі Б. Ясінського та Б. Козака, та прийнято порядок нарад.

Представник Крайової Управи, д-р В. Пушкар виголосив надзвичайно цінну, багату змістом доповідь про стан нашої Церкви, суперечну нам політику римської Курії, та в загальному працю Товариства.

Звіт з праці Відділу виголосив діючий голова д-р А. Процьків, він теж звітував за неприсутнього скарбника Я. Боднарука.

Дуже жива та суто ділова дискусія над звітом виявила велику турботу мирян за долю нашої Церкви, як теж глибоке бажання поєднання під проводом нашого Патріярха. В дискусії рівнож підкреслювано потребу почати широку акцію для масового приєднання молоді, а зокрема батьків нашого наймолодшого доросту.

Опісля мгр В. Процінський звітував за Контрольну комісію. На внесок д-ра Е. Ґіля схвалено признання та абсолюторію уступаючій Управі. На внесок О. Зенюка Збори обрали нову Управу в складі: голова — мгр Володимир Процінський, заступник голови — Ольга Козак, секретар — інж. Ярослав Волошин, скарбник — Павло Дубик та вільний член — д-р Юліян Гутник; Контрольна комісія: д-р Антін Процьків, Роза Сьокало, Остап Зинюк; Товариський суд, заразом Номінаційна комісія: д-р Роман Барановський, д-р Юрій Старосольський, Богдан Козак.

Новообраний голова Відділу мгр В.Процінський подякувавши за довір'я, просив громаду дати новій Управі всебічну підтримку, при цьому заявивши, що нова Управа докладе зусиль для більшої активізації в праці Відділу, зокрема в напрямі поширення інформації про ціль і важливість наших змагань, як теж потребу взаємного зрозуміння та пошани почувань для добра нашої Помісної Церкви.

Збори закінчено молитвою.

Я. Волошин

Виставка українських мистців з Франції у Едмонтоні

(я. с.) — 28-го і 29-го травня ц. р. виставлено в Едмонтоні — Пластовому Домі, мистецькі твори трьох визначних українськихмистців, яким Франція відкрила свої гостинні двері і дала змогу творити. На виставці вже були знані нам літографії Олекси Грищенка та деякі його оригінальні твори з приватної збірки, нова серія акриліків та олій Вирсти, та акварелі та офорти Сологуба. Приємно згадати, що ця виставка вперше запізнала Едмонтон з творчістю Сологуба. Виставку організувала Софія Скрипник, що її відкрив д-р М. Суховерський.

Із праць Андрія Сологуба було 13 картин. Як знаємо, він увійшов у мистецтво через скульптуру, та щойно зчасом малярство стало головним висловом його мистецьких почувань. Виставлені твори показали Сологуба як мистця, якого цікавить розв'язка проблеми, який не піддається моді, а тому й не має короткотривалих вибухів.

Темістокеля Вирсту Едмонтон вже знає. Декілька років тому, одна з ґалерій виставляла його твори. Мистецьке підприємство ,,Софія Скрипник — Арт Брокер'' дальше спопуляризувало його ім'я серед любителів модерного мистецтва. Його твори є по приватних збірках Едмонтону. На виставці в Пластовому Домі було 12 його творів. Говорять, що його стиль — це абстракт. Оглядаючи його остатню серію картин, проф. І. Кейван сказав, що ,,це супрематизм''. Супрематизм не є ,,чистим'' абстрактом, і, хоча він не визнає ліній, а тільки кольор, то все таки є позбавлений надто нереалістичних форм. Залежно від уяви, пересічному глядачеві твори Вирсти пригадують щось знане та дуже приємне.

Олексу Грищенка репрезентувала серія недавно виданих літографій. В грудні минулого року Міська Ґалерія Едмонтону включила цю серію в пропам'ятну виставку Грищенкових творів з 29-их років. Ця виставка тривала повний місяць; видано прекрасний каталог. Виставка в міській галерії була останньою за його життя. В додатку до цієї серії, виставлено в Пластовому Домі декілька оригіналів з періоду 20-их років. Між іншим, відвідувачі Грищенкових виставок, вперше мали нагоду побачити його перший рисунок азійського побережжя, коли, покинувши батьківщину, побачив Туреччину з корабля.

Відкриваючи виставку, д-р Суховерський сказав, що ми замало знаємо про наше образотворче мистецтво, мистці не є спопуляризовані не тільки серед чужого світу, але і серед нас, та що належиться признання тим, які виставками такими, як ця, запізнають мистця з нашим громадянством. Професор Кейван висловив вдоволення з естетичного та високомистецького добору картин.

Управі Пластового Дому належиться признання за відкриття свого приміщення для цієї виставки.

Пам'яті Евдокії Сташків

Бл. п. Евдокія Сташків народилася в Тернополі, Україна, 21-го липня 1889р. Її батьки — це Василь Кривий та Марія з Браніцких.

Похоронено покійну 3-го червня 1977 р. в Детройті, біля її чоловіка Константина Сташкова.

Вже з молодих літ батьки бл. п. Евдокії Сташків вщепили український патріотизм і прив'язання до своєї рідної Церкви, та такою вона залишилася до кінця свого праведного життя. З молоденьких літ вона цікавилася громадським життям і брала живу участь в колах міщанської молоді в рідному місті Тернополі.

У 1910 році приїхала до Америки, Ню Йорку, і перші свої заощаджені гроші висилала своїй матері, як зворот коштів подорожі до Америки. Відтак переїхала до Детройту, а від 1946 р. замешкала в Маямі, Фльорида.

У Маямі бл. п. Е. Сташків брала активну участь до останніх днів свого життя. Належала до української католицької церкви, Союзу Українок, Т-ва Старших Віком і до Українського Клюбу.

По Першій світовій війні спровадила свого брата до Америки і допомогла йому за свої гроші усамостійнитися у власному підприємстві. Допомагала також родині, яка залишилася в Тернополі та побудувала їм нову хату.

Покійна тужила за родиною та рідним Тернополем, 1934 р. їздила на відвідини, дуже часто згадуючи про своє перебування у рідному Тернополі, та дуже боліла над тим, що окупанти роблять кривду українському народові.

Бл. п. Евдокія Сташків не мала високої освіти, заледве два роки народної школи, жила скромно, ощадно, працювала тяжко і доробилася дещо майна, яке майже вповні передала на різні українські церковні, наукові та добродійні цілі.

Вона, бл. п. Евдокія Сташків, ніколи не відмовила більшої пожертви, якщо то було на якусь добру українську ціль. Вона була першою спонзоркою, меценаткою української ,,Рідної Школи'' при українській католицькій церкві в Маямі.

Завжди любила казати: ,,Нехай діти вчаться української мови і про Україну, бо я не мала нагоди''.

Бл. п. Евдокія Сташків відчувала потребу українського дому для людей старших віком, зокрема людей самітних. З тим наміром вона подарувала 10 акрів землі, вартости коло сто тисяч долярів для Т-ва Старших Віком в Маямі, щоби якнайскорше побудувати дім для українців старших віком.

Однак, не дочекала замешкати у такому будинку.

Покійна Евдокія Сташків є найбільш жертвенною українкою у вільному світі. Вона меценатка Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті, за свого життя пожертвувала на цю ціль двадцять тисяч долярів. Вона була меценаткою на Український Католицький університет св. Климентія в Римі, Наукове Т-во ім. Тараса Шевченка, українську католицьку церкву в Маямі,Союз Українок— 17 Відділ ім. Олени Теліги в Маямі, Український Клюб в Маямі, Український Конгресовий Комітет в Америці, видання творів Івана Франка, Енциклопедію Українознавства (за редакцією проф. Володимира Кубійовича), Стипендійний Фонд українських студентів, земляцьке Об'єднання ,,Тернопільщина'', Видання музичних творів українських композиторів та інші.

Разом, за своє життя меценатка роздала понад сто п'ятдесят тисяч долярів на різні українські цілі.

Згідно з її останньою волею, все що залишиться з її майна переходить на стипендійний фонд для української молоді при 17-ім Відділі Союзу Українок Америки ім. Олени Теліги в Маямі.

Своїм праведним життям і вчинками вона дала приклад до наслідування всім нам, українським емігрантам.

Помимо скромного її життя, покійна Евдокія Крива-Сташків відійшла від нас як аристократка духа.

Микола Ракуш

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Дипломований речиталь Марії Бах

Музична школа Істмана в Рочестері, Н. Й., (Підготовчий департамент), одна з кращих музичних шкіл у ЗСА. І якщо така школа влаштовує своїй випускниці самостійний концерт, то сам факт вже є великим виріжненням.

Марія Бах, спосібна й пильна учениця цієї школи, мала вже рік-по-рокові (1975 і 1976) два свої речиталі в залі Катлер Юніон, куди головно прийшла українська публіка, її товариші, знайомі, приятелі її батьків. Цього року, коли її висунено кандидаткою на градуацію з відзначенням, виступ відбувся у концертовій залі школи, Кілборн Голл і тут ми бачили радше неукраїнську публіку, студентів школи, вчителів і інспекторів школи і, очевидно, вчителя солістки, Вінцента А. Ленті; разом понад сто осіб, що вважається великим числом присутніх на дипломованому речиталі.

Бах — Бетговен — Шопен, це композитори, яких твори обов'язково виконуються при таких нагодах. Марія, чи як її здрібніло звуть, Мія, виконала сперішу Й. С. Баха Партиту Ч. 1, Б-дур. Пізня барокковна сюїта, в Німеччині називалася партита, а одну в'язанку фортепіянових сюїт (6) Бах сам назвав партитами. Основою цього твору є стандартні танки сюїти: алеманд, курант, сарабанда і джіг. В партиті ч. 1. Бах додав до них напочатку прелюд, а в середині два менуети. Головна різниця між поодинокими танками є в стилі, в їхньому характері. Основні танки написані в вишуканій формі, додаткові — більше прозорі, поєдинчі.

Наша молода піяністка вміє підхопити й передати всі специфічні прикмети старих танків; складну орнаментику і ґраціозність, у швидкому, чи у повільнодостойному темпі.

Соната Бетговена Оп. 31. ч. 2, у Д-моль є трichастинна. Це одна з тих трьох сонат, які Бетговен присвятив своєму колишньому вчителеві Гайднові і виконав їх на концерті в присутності Гайдна. Сонати Оп. 31 це початковий ступень для студій монументального бетговенського вкладу у фортепіянову музику. Мія проникнула у зміст твору, передала вірно драматичність і часті зміни ритму в першій частині (Лярго—Аллегро), з душею виконала другу, ліричну частину (Анданте). У третій частині — Аллегретто — зі строгими монотонними фігураціями держала слухача в постійній напрузі почерез переприбоїмни аж до „коди".

Студентка ставить до себе великі вимоги. Вона запопадливо працює над технічним виконанням, над фразуванням, удосконаленням тону, інтерпретацією твору. Тому вона так гарно передала ліричні контрасти (розложені на зміну в одній, то другій руці), у Шопена Скерцо Ч. 1, Г-моль.

Вона виявила себе також у камерній музиці, виконуючи з двома співграчами (скрипка і чельо) першу частину Ф. Шуберта Тріо Оп. 99, Ч. 1. у Б-дур. Це дуже популярне й люблене тріо, єдине в своєму роді між творами його зрілости, переповнене поетичними й мальовничими деталями інструментації, зокрема у партії фортепіяну, з багатством мелодії. Тут Мія була цілком „у себе дома", то підтримуючи партнерів широкими ударами, то протиставляючи фортепіян смичковим інструментам (піццікато), то наголошуючи сильне закінчення, хвилююче до останнього такту.

Ще в 1976 р. Мія виступала, як одна з вибраних на конкурсі, з Рочестерською Філармонією, виконуючи, фортепіяновий концерт Ґріґа. Тоді в програмі філармонії були подані короткі біографічні дані про неї і було підкреслено, що вона українського роду ученця Школи Українознавства, (яку закінчила відтак матурою). Вона також їздила у часі „Святого Року" до Риму з оркестрою школи Бішоп Карні, як член оркестри. Брала участь в концертових виступах, які влаштовує знана на всю Америку музична інституція в Четоква Н. Й., де зустрічаються музичні сили всіх стейтів ЗСА та гості з Канади. Часто виступала як солістка на українських імпрезах у Рочестері.

Тепер, скінчивши з відзначенням середню музичну школу, Мія плянує продовжувати студії фортепіяну на коледжовому рівні, в Рочестерському університеті, Н. Й., в Музичній школі Істмана і бути концертовою піяністкою. Вона має всі дані, щоби цю гарну ціль осягнути. Не можна тут поминути і брата Мії, Марка, який завжди був присутній на її виступах, допомагав при всіх пересуненнях фортепіяну, а своєю співпрацею підтримував її на дусі й заохочував.

Л. Цегельська

Українська опера у Вілкс коледжі

В останньому часі Український Оперний Ансамбль з Ню Йорку, під керівництвом Лева Рейнаровича, замітно поширив свою активність. Одним з виступів, який заслуговує на окремішню увагу, це постава опери „Запорожець за Дунаєм", 6-го березня, у Вілкс—Беррі, Па. Виступ, що його спонзорував департамент модерних мов Вілкс коледжу, замітний тим, що між присутніми був дуже великий відсоток неукраїнської публіки — любителі музики, професура коледжу, студенти, як також і поважна кількість другого і третього покоління українців. Хоч і більша частина публіки не розуміла української мови, вона все ж таки тепло вітала і з захопленням сприймала барвистий перебіг української мистецької культури.

Зокрема конечно відмітити співучасть в опері місцевих груп: хор з Оліфанту під диригентурою проф. М. Мартинюка та танцювальний ансамбль із Мекаду під керівництвом о. Б. Левицького з хореографом М. Бойчуком. Обом цим мистецьким одиницям, а зокрема їхнім керівникам, належиться велике признання за невтомну працю. Не зважаючи на те, що з хористів майже ніхто не володів українською мовою, хоч і всі українського походження, вони виразно вимовляючи слова, чудово співали і з великим відчуттям відігравали свої ролі. Як хор, так і танцювальний ансамбль були знамениті і поважно спричинилися до загального успіху імпрези. На закінчення опери, голова департаменту проф. Сайц, висловив подяку голові ансамблю п. Рейнаровичу, та всім виконавцям, за рідкісну нагоду познайомитись з фрагментом української культури.

Відтак влаштовано перекуску для всіх виконавців, на яку запрошено провідних громадян околиці Вілкс—Беррі. Між ними були також представники УРСоюзу Ярослав Проньско, та д-р Мирослав Чаповський з дружинами. УНС юоз репрезентував мгр Роман Дяків, довголітній голова Відділу цієї околиці.

У своїх привітах представники і промовці підкреслювали цінність праці Українського Оперного Ансамблю, зокрема в околицях подібних Вілкс-Беррі, де проживає багато наших земляків—внуків і правнуків українських піонерів Пеннсильванії, які у відірваності від впливів сідомого українського громадсько-культурного життя, вже й забули свою рідну мову. Імпрези такого характеру дають можливість ознайомлювати покоління американських громадян українського походження з багатством української їхньої культури, і в цей спосіб освідомлювати і приготати їх до себе.

За влаштування перекуски, енергійній Ірині Дяків, щє їй допомагала Оленка Карпинич, виконавці і гості віддячились могутнім співом многих літ

В. К.

Наш незабутній отець професор

Несподівана смерть о. професора Станислава Дашо (13-го червня 1977 року), до глибини душі зворушила філядельфійську громаду, а зокрема поселенців оселі ім. Олега Ольжича у Лігайтоні. Останнє десятиріччя, вліті, він там перебував з своїй родинній хаті разом з дітьми і трьома внуками. Любив він там бувати, бо це до деякої міри, нагадувало йому, так люблену ним його зелену Бойківщину. Навіть, як він часто казав, багато людей які поселились довкола Ольжичівки, вживають бойківського говору й цей самий факт переносив його думками до рідного краю і до самої смерти він леліяв у серці бажання до нього повернутись.

На оселі ім. О. Ольжича, у гарній стилевій українській молитовниці о. проф. Дашо відправляв Богослужби. Вони, як звичайно, були відслужені за всіми приписаними церковними властями правилами. Його проповіді не були нудні. Вони завжди старанно підготовані, обдумані і до відповідної оказії пристосовані. У них релігійне, було по-мистецьки пов'язане з нашим національно-історичним славним минулим. Своєю наукою він збуджував у душах усіх присутніх пієтизм і глибоку віру у Божі закони, а рівночасно гордість за своє українське походження, тугу за рідними сторонами і щире бажання туди колись повернутися.

Як колишній професор-катехит, спокійної вдачі та зрівноваженого характеру, сл. п. о. Станислав Дашо надзвичайно любив дітвору, а особливо пластунів. (Це не дивно, та ж у його хаті аж чотири активні пластунки!). Він часто незвичайно приближався до їхнього гурту і прислухався до дитячої голосної розмови. Він їх ніколи не сварив. Лагідним голосом розумного педагога вказував на те, що було зле зроблено, по-батьківськи повчав як належить направити помилку. Всяке добре діло він нагороджував, погладивши ніжно по голівці усміхненої, гордої за добрий вчинок і задоволеної дитини.

Славної пам'яті о. проф. Дашо був надзвичайно розумною, культурною і позитивно думаючою людиною. Любив товариство, дуже часто наше, молодше від нього. Веселої, жартівливої вдачі, любив гуторити, дискутувати, повчати, погоджуватися або дипломатично, необразливо заперечувати...

Був добре поінформований про поточні події тут на еміграції і на рідних землях. Радів разом з нами всякими успіхами, які ми осягали на релігійному, культурному чи національному полях; болів нашими невдачами, перешкодами, незгодою і нетолеранцією, що на жаль, до сьогоднішнього дня панують між нами і роз'їдають наші релігійно добре зорганізовані громади на чужині.

У приватних розмовах сл. п. о. Станислав Дашо зі сльозами в очах жалів за передчасно втраченим на рідних землях сином; з любов'ю і надзвичайною повагою часто згадував свою дружину, що померла кілька років тому вже тут на еміграції.

Склонючи наші голови перед маєстатом смерти, засилаємо благальні молитви до Всевишнього за спасіння праведної душі нашого незабутнього о. професора С. Дашо. Донці, Христині Дашо-Ганас і всій родині, висловлюємо наші щирі співчуття, — а цих кілька написаних рядків нехай будуть на його могилу символічною китицею живих квітів із чарівної, зеленої Бойківщини, яку Покійний так безмежно любив до кінця свого нелегкого священичого життя.

д-р Михайло Білик

Закінчення шкільного року в Озон Парку

Школи українознавства, закінчуючи шкільний рік, мають двояку мету: вказати на успіхи дітвори та заохотити їхніх батьків до активної участи в дальшій розбудові українознавства. З тими двома завданнями Школа Українознавства при церкві Покрови Божої Матери в Озон Парку примірно справилась. 18-го червня ц. р. відбулося святочне закінчення шкільного року при співучасті батьків та дітей, що покінчили навчання і будуть знову його розпочинати в наступному шкільному році.

По відправі торжественного Молебня в церкві, програма переводилась у церковній залі. Програму закриття шкільного року присвячено пам'яті Маркіяна Шашкевича. Велика заля прикрашена портретом „галицького Шевченка" шуміла голосами молоді і батьків, які взяли участь у цій імпрезі української громади, що живе в Озон Парку.

Відрадним явищем треба уважати те, що подавляюча більшість присутніх батьків—це були люди у віці 20-40 років,тобто подружжя, що могли розплистися у морі міжнародного міста. Прив'язаність до церкви та до інституцій, що їх наша церква підтримує в Озон Парку, є особистою заслугою о. крил. Л. Мудрого. Він своїм теплим словом і дбайливою опікою єднає старших і молодших довкола інтересів української громади.

Щирий настрій створився на залі з виголошенням несміливих слів деклямацій першокласників, А. Новика і В. Холевки, про журавлів, що облітали сто морів, сто земель, щоби збагнути, що кращої землі від землі їх батьків немає у світі.

Їм, немов у відгомоні, продеклямували учні 2-ої кляси, Лана, Віктор, Олександер і Тамара Леонтовичі: „Україна — наша Мати, а ми її діти. І ще змалку вчимося все рідне любити" Що й було провідним мотивом виступів дітей. Виглядає, що вчительський склад школи доцільно підібрав програму виступів, щоби підкреслити знання і напрям шкільної дітвори. В програмі виконувались деклямації і співи поезій М. Шашкевича.

Рівень виступів, дикція декляматорів, наголос поетичних образів з ходом програми набирали виразу та зворушливого звучання, коли на сцену виходили учні старших кляс. Лунали по залі слова деклямацій — „Розлука" М. Шмериковського, „Слава Богу" у виконанні Б. Дацькова, А. Яшина, Л. Холевки і короткі весняні строфи виголошені Х. Базилевською, К. Васло, В. Мудрика, Б. Базивського і Т. Падчинського та Л. Кіпи.

Програму свята прикрасили хорові виступи дітей та хореографічна картина пісні — „Човен хитається". Виступи дітей старших кляс набирали сили і підкреслювали національний характер їх навчання. Це була „Молитва Маркіяна", що її виконали І. Івасишин та О. Ходоба, і деклямація „Підлисся",що її виголосив А. Гарматій. Той сам характер мали виступи учнів 4-ої кляси; деклямацію „Туга" виконали Л. Скомська, В. Гончаренко та М. Левицький; віршик „Веснівка" виголосив Н. Коваль і поезії продеклямували С. Берчук, С. Мідяна та М. Вербовий.

Завершенням творчих виступів шкільної дітвори була деклямація Н. Гончаренко поезії Л. Українки, присв'яченої М. Шашкевичеві та слово Т. Коваль про життя і діяльність М. Шашкевича.

Вступне слово виголосив о. крил. М. Мудрий, що його виготовив проф. Лев. Програму свята виконувала шкільна дітвора, залишаючи велике враження серед батьків, які гучними оплесками привітали молодих акторів та учительський склад.

Голова Комітету батьків п. Мідяний представив присутним вчительський склад: О. Балабана, В. Наливайко, І. Білостоцьког, Р. Мізура, О. Левицьку, О. Гарматій.

Особливу подяку висловлено о. Л. Мудрому,що саме тепер входить в 27-ий рік свого душпастирства — оплесками та радісним гомоном з уст присутньої шкільної дітвори.

Н. Н.

Чікаго у 70-ліття композитора Андрія Гнатишина

(м. б.) — Гнатишин живе і творить уже близько пів сторіччя при церкві св. Варвари у Відні. Сімдесят літ сповнилось йому у грудні 1976 р. Віденська українська громада вшанувала Ювілята за його цінні праці в ділянці українського музичного мистецтва, головно церковного. Австрійський уряд надав йому з тієї нагоди титул професора, а папа відзначив його вже другою медалею. Та Андрій Гнатишин — не композитор Відня. Він мистець музики цілої України. А тому, коли на рідних землях його творчість із уваги на її релігійний і патріотичний характер не може знайти признання, ідея пошанувати його у країні найбільшого скупчення української іміграції — в Америці — заслуговує на особливе признання.

Завдання пошанувати композитора з його 70-літтям узяла на себе скромна церковна спільнота в північно-західній частині Чікаго — парохія св. Йосифа. Думка ця зродилась у серці душпастиря о. Йосифа Шарого, який пов'язав той задум із посвяченням нового храму.

Родженому в Америці о. Йосифові мати лемкиня вполла глибоку любов до української католицької церкви і до її обрядів, а зокрема співу. Покійний Митрополит Загачевський рукоп.. Шарому ще у 1956 р. зорганізувати нову парохію на північних окраїнах міста, де живе поважне число „замериканізованих" наших братів. Від дуже скромних зачатків, коли на першу Службу Божу з'явились усього членів сімох родин, нині парохія розрослась до біля 400 родин, а то знімається літаком, чи причалює на летовищі Огара, ледве чи може не замітити тринадцять золотистих копул нового, величавого своїм розмахом і архітектурою, храму св. Йосифа, що став осередком релігійного і національного життя отих „замериканізованих" чікагських українців, що живуть поза українським „гето" при Вестерн і Чікаго вулицях. Посвячення цього нового храму довершив чікагський Владика 22-го травня, а об'єднаним хором трьох українських церков мав диригувати композитор Андрій Гнатишин.

Як же сталося, що на посвячення спроваджується композитора з Відня? О. Шарий довершив будову храму, якого ідею леліяв він у серці двадцять літ. Але храм — це матеріяльне, це мури. Він бажав поєднати з тим конечним матеріяльним, щось чисто духове, яке перетриває те матеріяльне. „Чому б не відзначити цю так важливу для нашої парохії подію — посвячення нового храму — новою св. літургією?" — спитав о. парох членів будівельного комітету на одному з засідань. Авторство доручено Гнатишинові, як найчільнішому знавцеві нашого хорового мистецтва. Минулого року композитор передав ноти і три чікагські хори зачали вивчати „Чікагську святу літургію". Парохія виявила вдячність композиторові за його вклад у скарбницю української церковної музики не тільки гонораром і запрошенням диригувати хором у час посвячення, але і прийняти честь бути вшанованим окремим бенкетом у його 70-ліття.

Ви чули певно не одну Службу Божу в обробці Гнатишина і може ви і не свідомі його авторства. Скомпонував він досі декілька Служб божих. В час II світової війни наші вояки співали його обрібку на чоловічий хор,існує інша на мішаний хор,ще інша побудована на закарпатських мотивах; крім цього обрібку Воскресної Утрені, вечірні, тропарів,кондаків і прокименів, відоме „Богородице Діво", Псалом на слова Шевченка „Чи ти мене, Боже, забуваєш", кантата в честь патріярха Сліпого — і багато, багато більше.

А кілько світських знаємих пісень: „За думою думу", „За байраком байрак", „Садок вишневий", „Пісня на слова Чупринки". Має композитор теж праці в ділянці інструментальної та оркестральної музики, багато з яких виконується австрійським і ватиканським радіом. Біля 200 творів записаних на пластинках, з яких певно чули Службу Божу у видавництві М. Денисюка, „Плоттю уснув", безліч колядок.

На жаль, не маю музичної освіти, щоб відзначити особливо вартісні речі. Дам тільки поверховий перелік творів, щоб указати на діяпазон творчости Андрія Гнатишина, який після таких творців нашої, особливо церковної, музики як Бортнянський,Ведель Лисенко, Леонтович, Вербицький, Кошиць, Кишакевич, Людкевич, Гайворонський — найде почесне місце в історії нашої музичної творчости.

Так отже, в травні українське Чікаго поєднало святкування двох знаменних подій — посвячення нового центру релігійно-національного життя поза „гетто" Чікаго, та пошанування визначного нашого композитора з Відня.

В Чікаго є чотири більші українські католицькі релігійні спільноти і церква. Відношення між ними не завжди гармонійне, і не все позначене проявами християнської толеранції і любови.

Посвячення четвертого великого храму в Чікаго та відзначення заслуг відомого заслуженого мистця церковної музики і співу, є знаменитою нагодою доказати, що якої б не існували різниці між нами, чи ми „традиційні", чи „златинізовані" і „замериканізовані", ми всі є нерозривними клітинами однієї Помісної Української Католицької Церкви, і тому повинні собі взаємно допомагати і радіти взаємними успіхами. Відзначення ювілею визначного композитора і посвячення нового Божого храму, є знаменитими нагодами зійтись нам разом для показу нашої сили та доказ християнського братерства, вирозуміння і любови.

П. Т.

Костеві М. Теличкові 70 р.

Дня 26-го червня ц. р. у програмі хорового свята православної громади при катедрі св. Івана в Едмонтоні (Канада) вшановано 70-річчя народження людини, що немало заслужилася не тільки для тієї громади, але й для всієї української спільноти в Едмонтоні і в Канаді. У гарній промові митр. ієрей, настоятель собору св. Івана, о. Ол. Хомяк накреслив сильветку Ювілята: вірний син православної церкви, член Інституту св. Івана й орденy св. Андрея, редактор радіопрограм західної єпархії УГПЦеркви, учитель української мови в Рідній Школі, довголітній голова провінц. управи Союзу Українських Самостійників (СУС), а пізніше довголітній генеральний секретар централі того ж Союзу, співробітник української преси, один з організаторів, а відтак секретар, голова Едмонтонського Комітету Сприяння УНРаді, голова громадського сектора, постійний делегат на собори УГПЦеркви, з'їзди Комітету Українців Канади (КУК), Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), — це образ небуденного громадянина, якого ще в 1962 р. централя Комітету Українців Канади відзначила Шевченківською медалею і грамотою.

До побажань митр. ієрея о. Ол. Хомяка — ще многих літ і по змозі й дальшої громадської праці — приєдналися численні присутні.

Н. Н.

Наукове досягнення д-ра Ярослава Заліпського

В днях від 14-го до 19-го травня ц. р. відбулася в Ню Йорку, в готелі Американа, Конференція Академії Фармацевтичних Наук. Конференцію присвячено питанню найновіших осягів медичної хемії, фармацевтичної технології, фармакології, токсикології і інших споріднених ділянок науки.

Однією із важливих ділянок є праця в продукції ліків є фізична аналітична хемія, яка уможливлює ведення контролі над ліками, виеліміновуючи занечищення їх, які з'являються в часі самої продукції ліку. У зв'язку з цим, у багатьох фармацевтичних підприємствах існують окремі відділи, які слідкують і викривають ці занечищення, а з тим забезпечують людину перед небажаними наслідками в лікуванні недуг. Ті підприємства є у постійному зв'язку з Управою Харчів і Ліків у Вашінгтоні.

Одним із таких є підприємство Вілліям Г. Рорe у Форт Вашінгтоні, Па, в якій то ділянці працює д-р Ярослав Заліпський, голова фізичного департаменту. Він при невтомній праці та найбільш досконалій техніці ізолював та хемічно схарактеризував при допомозі спектрометрії і нуклеарного магнетичного резонансу чотири роди занечищення в ліковї Sulfa-Salazine, що його вживають у лікуванні ulcerative collitis. Про це своє велике досягнення д-р Яр. Заліпський доповідав на згаданій Конференції 17-го травня ц. р. перед авдиторією більше ста науковців, які працювали в тій ділянці у поодиноких підприємствах над занечищенням цього ж самого ліку, однак, нікому з них не пощастило схарактеризувати ці занечищення з огляду складну їхню хемічну структуру. Відкриття д-ра Заліпського дає тепер змогу виеліміновувати ці занечищення в часі продукції цього ліку. Цим досягненням зокрема зацікавилися представники Food and Drug Administration з Вашінгтону, Агенції, яка має контролю над ліками, що їх сьогодні так масово продукують фармацевтичні підприємства в Америці. Праця цього нового осягу д-ра Ярослава Заліпського буде опублікована в журналі: „Джорнал оф Фармацевтікал Саєнс".

Товариство Українських Інженерів Америки, а зокрема його Відділ у Філядельфії вітає свого члена,д-ра Ярослава Заліпського з його новим науковим досягненням. Своїм науковим відкриттям д-р Я. Заліпський закріпив ще міцніше свою наукову позицію на науковому форумі, піднісячи одночасно і престиж українського науковця. Осяг члена Т-ва Українських Інженерів Америки є теж успіхом і того ж Товариства посередньо! За д-ром Я. Заліпським — численні наукові праці, публікації, декілька патентів, які важливі у ЗСА, Південній Америці та Европі. Крім ТУІА, д-р Я. Заліпський є членом Наукового Товариства ім. Шевченка, Американського Хемічного Товариства, Академії Фармацевтичних Наук. Його ім'я є в книзі „Амерікен мен енд вумен оф Саєнс".

Інж. Степан Хариш

Виставка картин Ярослава Вижницького в Чікаго

За старанням 12-го Відділу Українського Золотого Хреста в Чікаго, відбулася тут в галерії „Левів" в днях 22—24 квітня ц. р. виставка картин працьовитого та надійного мистця Ярослава Вижницького з Брукліну, Н. Й. Виставку відкрила культурно-освітня референтка УЗХ п-ні Анна Кузик, вітаючи численно зібраних гостей. Вона коротко накреслила засяг праці УЗХ, подякувала всім за довір'я до них та за дотеперішню моральну і матеріяльну підтримку. Тоді попросила до слова Остапа Гарасовського, великого любителя мистецтва, який часто допомагає УЗХ при влаштуванні мистецьких виставок.

Від нього ми довідалися, що Ярослав Вижницький походить з Галичини і його зараховують до середущого мистецького покоління. Малярство студіював у Національній Академії Творчости в Ню Йорку, де за свої малярські здібності був нагороджений стипендією на повний час мистецьких студій. Ярослав Вижницький виставляє свої праці вперше в Чікаго, але на сході він добре знаний, бо бере стало участь у всіх збірних американських та українських виставках. Він теж є активним членом Об'єднання Українських Мистців в Америці. Малярська техніка Вижницького — це олії; він цікавий своїм смілим рисунком, різким тоном та характерний тим, що малює широкими мазками. Хоча не чужі йому портрети чи фіґуральні образи, то все таки найсильніше почуває він себе в красвидах та мертвій природі. Стиль Вижницького можна зарахувати як імпресійний, на грані реалізму та імпресіонізму. Сьогодні він виставив близько 70 картин різного жанру. В кінці свого слова п. О. Гарасовський представив гостям мистця Ярослава Вижницького і його дружину п-і Марійку та побажав всім приємно провести вечір.

У суботу ввечері, 23-го квітня, УЗХ влаштував зустріч-вечерю з нашим мистцем. Голова УЗХ п-і Анна Рибак коротким словом привітала мистця та його дружину і запрошених гостей та побажала всім смачної вечері. На весело забавляли нас наші артисти-гумористи Емілія Кулик та мисткиня Марія Гарасовська-Дачишин, а піснями проводив знаний дириґент проф. Юрій Яримович. В неділю, 24-го квітня, по полудні, від Стежі пластового куреня „Хрестоносці" ст. пл. Юрій Матвіішин привітав мистця сеньйора-лицаря Яр. Вижницького в пластовому колі. Велике зворушення на приявних викликала хвилина, коли мистець пластун Я. Вижницький подарував на руки Стежі для Станиці Чікаго велику картину „Пластова ватра", як спомин з перебування в Чікаго.

З приводу виставки видано каталог праць Яр. Вижницького з його автопортретом в колі своїх дітей.

Віримо, що велике зацікавлення виставкою Яр. Вижницького в Чікаго та успішна продаж картин — підбадьорять нашого мистця до дальшої творчої праці на мистецькій ниві.

Н. Н.

Прощальна виставка мисткині

Мисткиня Парася Іванець зі своїм мужем д-р Василем Іванцем по 28-річнім перебуванні в Едмонтоні виїжджають до східньої Канади, до Сейнт Кетрінс. З цієї причини мисткиня ще раз виставила свій довголітній мистецький дорібок на продаж, близько 200 образів.

Виставку зорганізувала Софія Скрипник в домі п-ва Іванців, що відбулась від 10-го до 12-го червня ц. р. У п'ятницю, 10-го червня, о 8-ій год. вечора відбулося відкриття, на якому промовляв відомий графік проф. І. Кейван. Він сказав, що Парася Іванець, повна енергії і творить багато. В неї переважають пейзажі, яких не бракує й иших, як ікони, портрети тощо. Її олійні пейзажі відзначаються вірністю краєвиду, що зберігся у деталях в образах церков Алберти, яких вона намалювала понад сотню. Це гарна колекція для майбутнього історика про наше поселення у Канаді. Приятелі й знайомі заповнили хату на відкритті, як теж на протязі суботи й неділі. Багато образів закуплено, однак ще досить багато мисткиня забере зі собою до Сейнт Кетрінс, де буде мати змогу їх виставити для тамошньої публіки.

На відхідним усі щиро попрощались із п-вом Іванцями, побажавши їм щасливого переїзду й побуту на новім поселенні.

М. Завадський

ЖИДИ, СІОНІЗМ І ІЗРАЇЛЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Ізраїля за професією інженер хемії, поклав великі заслуги для Англії в ділянці хемії під час Першої світової війни.

Як пізніше виявилось, Деклярація Бальфура була тільки документом, який мав би служити для заохочення жидів до боротьби по боці Англії проти Туреччини. Англійцям пощастив цей маневр. Палестина, після вигнання турків, стала колонією Англії, а Деклярація Бальфура стала шматком паперу.

Друга світова війна і гітлерівська окупація Східньої Европи майже закінчила мрії жидів.

Одначе, на полях війни жиди боролись і вмирали і в них була мрія про свою вільну батьківщину. І це був сіонізм.

На полях від Арктики до Північної Африки, в лісах України, в пісках Сагари жидівські вояки знали, що є тільки одна розв'язка жидівського питання, вони розуміли, що ніхто в світі не може гарантувати жидам основу фізичного життя, що тільки жиди самі можуть розв'язати своє питання. А ця розв'язка може бути тільки у вільній країні — Палестині.

І сьогодні, коли Ізраїль існує, виявляється, що жиди — це нарід вільний і його свободу охороняє ізраїльський вояк. І ніхто не каже, що ізраїльський вояк та ізраїльська армія найсильніші, непереможні, але кожний знає, що вони готові віддати життя за свій нарід і свою країну.

У короткому часі свого існування Ізраїль зробив поступи у кожній ділянці життя.

Гебрейська мова — мова старого завіту, пророків і священиків — стала мовою жидівських селян, робітників і пастухів.

Безмежна любов до рідної землі вчинила це, що ізраїльський селянин належить до найпродуктивніших селян в світі. Тільки у вільній і самостійній країні міг жид в такому короткому часі дійти до таких великих успіхів.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ловити козаків та відводити до поїзду на залізничній станції. Цю ,,брудну роботу на наказ виконували й ірляндські стрільці. Але, ці сильні духом солдати, загартовані в боях, плакали, як діти''. Частині козаків вдалося втекти, і вони переплили річку Драву та пішли в світ за очі, до різних континентів.

Головний герой повісти Журба вийшов щасливо з численних пригод, де йому грозила смерть. Він був із частиною козаків у Франції, де мусів із своїм відділом продератися через терен, опанований французькими партизанами. Пригоди, в які тяжко вірити, пережила ця група козаків.

Автор пише про ,,багатотисячний натовп козаків'', між якими були й свідомі національно кубанські козаки, що є героями цієї повісти. Між героями були й жінки...

Про них всіх цікаво прочитати в цій повісті В. Остапенка, який повинен був подбати про дбайливішого редактора...

УКРАЇНЦІ БРАЗИЛІЇ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Другий З'їзд Українців Бразилії. На фото в першому ряді посередині Владика Єфрем Кривий (з хрестом на грудях), біля нього (справа) автор цього репортажу інж. Павло Борущенко і о. Микола Іванів, ЧСВВ. Напис в португальській мові на транспаранті в українському перекладі звучить: ,,Вітайте Учасники 2-го З'їзду Українських Професіоналістів".

та й перед тими, що тепер вмирають на рідних Землях в обороні рідної української мови? Тепер думаймо, як зарадити національному лихові.

Інж. Петро Єдин виголосив на з'їзді доповідь про Тараса Шевченка і Василя Симоненка. Так само інтересний реферат виголосив д-р Роман Сисак: ,,Навчання і культура''. Оба доповідачі виголосили їхні доповіді в українській, а потім у португальській мовах. Отут самочинно виявилася розв'язка проблеми, в якій мові передавати нашій молоді у Бразилії знання про Бога і Україну: отож, в одній і зараз же те саме у другій мовах. Буде подвійна користь: почують слово про Бога чи про Україну і будуть доучуватися української мови, передусім ті, що вже її дещо знають.

Інж. Амврозій Хома виголосив реферат про українське соціяльне життя у Бразилії. Між іншим доповідав таке: наші рільники живуть дотепер на тих земельних уділах, що їх набули їхні діди чи навіть прадіди. Ті земельні господарства зменшилися в наслідок поділу зі зростом родин. Терен гористий, кам'янистий. Управляють ріллю примітивним способом, плугом і сапою. До того додав редактор Микола Гец таку заввагу: ,,На підставі державної статистики та моїх поїздок по рільничих колоніях можна ствердити, що наші сільські поселення пустіють. Люди утікають з ріллі до міста, а там губляться і пропадають для української громади. Якщо потриває такий стан ще кількадесят років, то ми втратимо селянсько-господарську верству, що все була підставовим елементом української спільноти.''

Згаданий вже наш індусріяліст п. Гілярій Безручка старається поліпшити отте незавидне життя наших рільників у Бразилії. В роз'їздах за деревом для його індустрії він знайшов догідніші терени для управи ріллі. Це в північних полосах Бразилії, де чужонаціональні колоніяльні компанії вже купують терени для їхніх рільничих поселень. Пан Безручка подав на з'їзді пропозицію створення української колонізаційної комісії, котра поробила б перед бразилійським федеральним урядом конкретні заходи для переселення українських рільників з тих місцевостей, де вони живуть в нужді.

Інж. Амврозій Хома подав у його доповіді проєкт створення постійного фонду на допомогу бідним українським студентам високих шкіл. Мали б знайтися люди, що стало оплачували б студії і удержання 6-8-ом студентам аж до закінчення університету з тим, що ті будучі зформовані інтелектуали працюватимуть для української громади. На цей шляхетний заклик зразу відгукнувся д-р Афонсо Антонюк. Інж. Хома як і д-р Антонюк народжені в Бразилії. Оба вони дуже свідомі свого українського походження.

Створено Екзекутивний Комітет, що буде перманентно діяти не лишень у підготові наступного з'їзду, але також реалізуватиме різні проєкти в користь нашої громади. Це молоді люди, народжені в Бразилії, повні ентузіязму і запалу до громадської праці. Добре, що так сталося, бо громадських діячів, що приїхали з рідних земель, є у нас ще лишень трьох чи чотирьох. Вони у віці між 65 і 75 літ. Всі інші вже повмирали.

Концертову частину з'їзду прикрасив виступ знаних наших бандуристів: Івана Бойка, Василя Юзви та Теофіля Юркевича (цимбали). Співав хор Семінарії оо. Василіян під диригентурою о. ігумена Володимира Бурка. Захоплюючим був показ українських народних танців танцювального ансамблю при Українсько-Бразилійськім Об'єднанні ,,Соборність'' у Сан Павлі.

В неділю, 17-го липня, була відправлена в каплиці Семінарії Архиєрейська Служба Божа для учасників з'їзду. Відправляв Преосвящений Єфрем Кривий при співслуженні о. Володимира Ханейка та священиків-місіонарів Чину СВВ, оо. Володимира Бурка, Інокентія Барана і Ілярія Бардаля.

Розпочато з'їзд відспіванням національних гимнів, бразилійського і українського, а св. Літургію закінчено співом-молитвою ,,Боже Великий Єдиний''.

ВШАНУВАННЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н.Й. — Церковний Комітет Українського Села в Ґлен Спей інформує, що тут в неділю, 21-го серпня ц.р. з нагоди 85-річчя народин і 60-річчя священства Патріярха Йосифа відбудуться святкування з такою програмою: год. 11-та ранку — торжественна Свята Літургія (співатиме хор св. Івана Хрестителя під управою проф. М. Добоша), год. 3-тя по пол. — Академія у великій залі на ,,Верховині".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Зміна виставки в Українському Музеї в Ню Йорку

Український Музей в Ню Йорку заплянував у першу річницю свого відкриття, тобто на 29-го жовтня 1977 р. зміну виставки на обох поверхах. Тема осінньої виставки — ,,Традиційні мотиви в українських тканинах і вишивці''.

Куратор Українського Музею Оксана Грабович плянує виставити 16—18 народних одягів із різних околиць України, як також дати перегляд тканин і вишивок. У зв'язку з виставкою буде виданий обширний каталог українською і англійською мовою. Технічний плян виставки приготовить Зенон Фещак, мистецький директор Музею Сівік Центру у Філядельфії при співпраці директора Українського Музею Марії Шуст. У Музейній збірці відчувається болюче брак народних одягів як чоловічих так жіночих з Центральних Земель України, як Київщини, Черкащини, Чернігівщини, Харкова, Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя і Херсонщини. Напевно у великій українській громаді є люди, які вивезли на еміґрацію ці цінні одяги, або деякі частини одягів і подарувавши чи визичивши їх Українському Музеєві, могли б у великій мірі причинитися до успіху виставки, а також показати глядачеві багатство і красу української народної ноші.

До народних одягів, які вже є в Музейній збірці, бракує деяких частин,а то: полотняні штани до чоловічого одягу з Лемківщини як також полотняні штани до чоловічого одягу зі села Єрмалівка в Борщівщині,темно-червоні вовняні штани до гуцульського чоловічого одягу з південної частини Станиславівщини, чорний шовковий або вовняний фартушок до гадяцького одягу (північна частина Полтавщини), велика вовняна хустка (шаль) на чорному тлі до гадяцького одягу,червоні пояси (крайки) з ,,китицями'' до одягів з Полтавщини, червоні або темно-сині хустки з Полтавщини, льняні або бавовняні вишневі, чорно-червоні хустки, вінок для дівчини з Покуття, гуцульський капелюх (кресаня) зі Станиславівщини, намисто з коралів для 3-ох народних одягів. Український Музей зобов'язується підписати з власником народного одягу умову випозичення, як також у каталозі виставки буде зазначене ім'я і прізвище властителя одягу. Український Музей приміщується в Ню Йорку при 203 Друга евеню.

Марія Савчак

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що на вигнанні в Східних Прусах, Польща, відійшов у Вічність на 82-му році життя наш Найдорожчий БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

ІВАН МИЦЬО

нар. 1895 р. в Полонній к. Санока, на українських землях Лемківщини.

Колишній секретар волості в Щавнім, довголітній голова ,,Просвіти" в рідному селі, великий український патріот, один із піонірів національного відродження Лемківщини, за що був переслідуваний польською передвоєнною і теперішньою комуністичною владою.

ПОХОРОН відбувся 25-го липня ц. р. в Бартошицях, Східні Пруси, Польща.

Горем прибиті:

дружина — АННА, Польща
син — ДМИТРО з дружиною АНАСТАЗІЄЮ
донька — КАТЕРИНА з мужем ГРИГОРІЄМ і внуками в Україні
син — ТЕОДОР з дружиною СОНЕЮ і внучкою в Канаді
син — АНДРІЙ з дружиною ВІРОЮ і внуками
син — МИРОН з дружиною КАТЕРИНОЮ і внуками
донька — ЛЮБОМИРА з мужем ІВАНОМ і внуками в Америці

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Найдорожчої МАМЦІ, БАБЦІ і ПРАБАБЦІ

бл. п.

ЕВГЕНІЇ з МУЛИКІВ МАКАРУШКИ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в понеділок, 15-го серпня 1977 року

в слідуючих церквах:

св. Юра в Ню Йорку, о год. 8-ій ранку;
св. о. Миколая в Савт Бруклині, о год. 7:30 веч.;
св. Івана Хрестителя в Гантері, о год. 9-ій ранку;
в соборі Володимира й Ольги в Чікаґо, о год. 8:30 ранку;
в українській католицькій церкві Пресв. Серця в Бінґгамптоні.
о. Д-р Любомир Гузар відправить ті самі Богослужби в місці свого перебування в той день.

Просимо про молитви за спокій душі Покійної.

ДІТИ і ВНУКИ

У великому горі повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 9-го серпня 1977 р. трагічно згинув на 64-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

ЯРОСЛАВ СТАСЮК

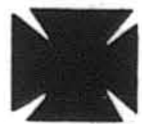
Покійний був членом 200-го Відділу УНС ,,Вільна Україна" в Озон Парку, Н. Й.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 12-го серпня 1977 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН з церкви св. Юра о год. 9:30 рано, в суботу, 13-го серпня 1977 р. на український цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В безмірному смутку:

дружина — ЯРОСЛАВА
дочка — ЛІДА з чоловіком АЛЕКСІЄМ ПЯСЕЦЬКИМ
дочка — ХРИСТИНА з чоловіком ЛЕОНАРДОМ БОНАКОРСОЮ
син — ЮРІЙ
внучки: АЛЕКСАНДРА, РЕНАТА, КСЕНЯ, ІНЯ і МЕЛАНІЯ
брат — о. д-р ЕМІЛІЯН СТАСЮК

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями, Знайомими і Односельчанами, що в Йонкерсі, Н. Й., в середу, 10-го серпня 1977 р., з Волі Божої відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і СВАТ

бл. п.

ІЛЛЯ ВАРЧАК

нар. 26 грудня 1896 р. в Шимбалині, пов. Бережани, учасник Визвольних Змагань у рядах УСС-ів, четар УГА, б. народний учитель і управитель шкіл Бережанського повіту в селах: Лісники, Нечистів і Куропатники.

ПАРАСТАС — в четвер, 11-го серпня 1977 р., о год. 7:30 веч. в Лінкольн Парк Фюнерал Ґоме при 625 McLean Avenue, Йонкерс, Н. Й.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 12-го серпня 1977 р., о год. 7:30 веч. в тому ж похоронному заведенні.

ПОХОРОН — в суботу, 13-го серпня 1977 р., о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Михаїла в Йонкерсі, а відтак на цвинтар Mt. Hope.

Залишив у смутку:

дружину — АННУ
дочку — АЛЕКСАНДРУ з мужем МИКОЛОЮ КРУМШИНОМ
внучок — ЛЮБУ і СОНЮ
сваху — МАРІЮ КРУМШИН
Ближчу і дальшу Родину в Америці і Україні

Потреба підсилення української школи та Шевченківського Центру у Вашінгтоні

Від полагодження цих двох преважливих справ залежатиме у великій мірі, як довго переживе вітка українського народу на поселеннях в розсіянні, та наскільки українська політична еміграція виконає обов'язок супроти страждаючої батьківщини, донести українську правду ,,по всьому світі''.

Перша проблема, це повільний заник зорганізування українських поселень через брак належного координаційного плянування та через втрату перспективи ієрархії справ декотрих наших громадських активістів, — майже кожний вважає, що ,,його'' почин та справа є найважливіші для українського народу. От, наприклад, збираємо вже четвертий мільйон на фінансування українознавчих студій при Гарвардському університеті, один мільйон для УВУ, третій мільйон на нову будову церкви св. Юра в Ню Йорку, а тим часом одна з небагатьох шкіл (народна і середня) в ЗСА при тій же церкві св. Юра занепадає, бо в погоні за великими ділами, шукаючи признання, ми, на жаль, забули за основи. В Ню Йорку декотрі громадські активісти постійно твердять, що школа добра, тільки наші ,,недобрі батьки не є патріоти'' й не посилають дітей до своєї школи. Це тільки половина правди, а друга причина занепаду школи є інша. Майже кожний кандидат на доброго вчителя, по одному-двох роках практики та по здобутті ступеня магістра, через брак належної екзестенційної винагороди переходить до неукраїнських католицьких чи публічних шкіл, в котрих платня є подвійно вища. Будова школи прекрасна, репрезентативна, але на жаль, дотепер в ній належно не використано устаткування хемічної лябораторії через брак постійного кваліфікованого професора. Замість подумати і поробити відповідні заходи, щоб такий незадовільний стан поправити піднесенням навчального рівня та знижкою оплати для незаможних учнів, ми тільки нарікаємо, що батьки винні. А чи не можна б звернутись до тих же фінансових експертів збірок, які вже славити Бога зібрали поважні фонди на українознавчі студії при Гарвардському університеті, на УВУ та й на саму церкву св. Юра, щоб вона спільно й із іншими людьми доброї волі зібрали потрібний учительський фонд, щоб з відсотків добре інвестованого того фонду, можна б запрудити на постійно 5 — 6 кращих професорів хоч би з важливіших предметів, як українська мова й література, англійська мова й література, математика, фізика, хемія та історія. Ті кваліфіковані вчителі піднесли б навчальний рівень школи до рівня пересічної гімназії, а при знижці оплат, — якщо треба то й з допомогою гуртожитку — школа могла б бути переповнена своїми рідними дітьми.

Через підсилення школи закріплено б церкву і велику українську громаду, а українська катедра при Гарварді та УВУ були б забезпечені доростом, кваліфікованими абітурієнтами. Для підтримки повищих думок можна навести факти, що як кредитівка ,,Самопоміч'' в Ню Йорку піднесла відсотки від ощадностей до 6 від. без замороження, ощадності наших людей, ростуть у своїй фінансовій інституції. Без піднесення рівня навчання та без знижки оплати є небезпека, що українська школа, а згодом і церква попадуть в чужі руки, бо вже один український діяч в Ню Йорку пропонував, щоб для фінансового облегшення приймати до своєї тяжко збудованої школи певний відсоток пуерторіканців. Треба бити на сполох (хоча мої думки і сугестії відносяться до однієї з небагатьох українських шкіл, але можна припускати, що й інші школи не є в кращій фінансовій позиції).

Друга життьова наша справа, що також чекає на поважніше трактування, це заснування культурного середника, центру для ширення української правди поміж неукраїнським довкіллям, а зокрема його впливових кіл. Професор Лев Добрянський, голова УККА, виказуючи резолюції XII Конгресу в дусі поеми ,,Кавказ'', стримлінь АБН та інших, вийшов з пропозицією створення Шевченківського Центру у Вашінгтоні з п'ятьма Відділами:1). Відділ Дослідів і Архівів в Шевченківському дусі прав людини та інших поневолених країнах. 2). Український Інформаційний Центр. 3). Туристична Акція з джерелом відомостей про творчість Шевченка. 4).Акція УККА для слідкування закордонної політики ЗСА, та 5). Інститут Поневолених Націй. Покликання до життя Шевченківського Центру у Вашінгтоні — це справа конечна і нагла для правдивої допомоги національних аспірацій українського поневоленого, але нескореного народу. Українське Інформаційне Бюро обсаджене кваліфікованими діячами (принаймні двох) могло б нести українську правду постійно впливовим колам у Стейт Департаменті, в Конгресі ЗСА, амбасадам прихильних чи потенційно прихильних українській визвольній справі держав, а через пресу інші засоби комунікації і масам свободолюбного американського народу. Дуже добре сталося, що проф. Добрянський передбачає в Шевченківському Центрі і Інститут поневолених Націй, бо треба усвідомити собі, що для відзискання української державности крім тотальної визвольної напруги українського народу в слушний час, ми мусимо включити до спільно визвольного походу і інші поневолені народи, бо інакше їх ,,приєднає'' імперіялістична Москва проти власне й наших інтересів, що вчить нас столітня історія. Йдеться тільки, щоб наші громадсько-політичні діячі зрозуміли, що для заверешення такого поважного задуму потрібне сконцентрування сил усіх українсько громадсько-політичних середовищ і всіх наших людей доброї волі.

Чи ми хочемо причинитися до захисту субстанції вітки українського народу на еміграції підсиленням українського шкільництва, та чи (дійсно) хочемо допомогти воюючій Україні, створенням Шевченківського Центру УККА у Вашінгтоні? Відповідь на повищі питання буде нашим свідоцтвом як ми вив'язались з обов'язку супроти обездоленої батьківщини, що її ми покинули щоб рятувати наше життя, вибираючись тоді в незнані нам дороги.

Михайло Шпонтак

,,ВАША КОНСТИТУЦІЯ''...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

проголошує ,,Розгляд справ у всіх судах відкритий. Слухання справ у закритому засіданні суду провадиться лише у випадку, встановленому законом''. Безсоромно забезпечили ви собі закритий суд над кожним вашим громадянином.

І раніше ви позбавили мене прав і свобод, і, коли боялися голосу правди — а боялися ви його завжди — судили закритим судом. Але раніше, навіть оголошуючи себе диктатурою, ви не наважувалися на відвертий цинізм.

У мене залишилася можливість потрясати конституцією і вимагати дотримання гарантованих прав, відкритого суду. Сьогодні ви скинули вивіску диктатури і, оголосивши себе загальнонародною державою, брутально обсмикуєте мене. Досить посилань на конституцію, права і свободи твої доти, поки ми, держава, не вирішимо, що вони нам, державі на шкоду, і тоді ми судитимемо тебе закритим судом за встановленим нами, державою законом!

Протестуєш? Спробуй! Так записано в конституції, її затвердив народ, і ти в тому числі.

Не хочу бути в тому числі. Ваша конституція продиктована політичною охранкою, якій в Рядянському Союзі підвладно все, без якої і дня не протягне баш табірний режим.

Не хочу бути громадянином держави, яка за шістдесят років свого існування догосподарювалася до того, що змушена на високі скрижалі свого основного закону персонально виводити худобу і птицю, утримувані в підсадибному господарстві громадян. Один відсоток земельних угідь відвели ви підсобним господарствам, 99 відсотків — колгоспам і радгоспам, і цей один відсоток дає третину продуктів харчування країни! А як ви грабували громадянина свого на цьому одному його відсотку — уводили з подвір'я корову, обкладали диким податком кожну курку, кожну яблуньку і кущ полуниці. Сьогодні зрозуміли, що не нагодують країну ваші колгоспи і радгоспи, задобрюєте громадянина, підлещуєтесь, гарантуєте — не бійся більше, розводь свинок, курочок, обіцяємо — не чіпатимемось і в конституції записали — годуй нас з одного свого відсотка, давай нам тепер не третину, а дві третини, тому, що надія на колгоспи-радгоспи справа пропаща, ці пам'ятники на славу гнилої ідеології зліплені з гною.

Нарешті, я не бажаю більше залишатися громадянином держави, яка знищила еліту мого українського народу, кращу частину селянства та інтелігенції, спотворила і оббрехала наше історичне минуле, принизила наше теперішнє. Ви позбавили моїх співвітчизників українців національної гідности, ви добилися від нас того, що ми боїмося і не хочемо називатися українцями. І ви у вашій конституції наважуєтеся трубити про розвиток націй. У вас вистачає цинізму знущатися з мого народу і записувати в конституції статті про право на вільний вихід з Радянського Союзу.

Мільйони затурканих і заляканих вами громадян покірно і байдуже піднімають руки за вашу конституцію. Таких, хто, подібно до мене, відкрито заявить про небажання визнавати ваш основний закон — будуть одиниці. Повністю усвідомлюю те, що вчинок мій буде розцінено вами як найважчий злочин: я скористався правом на свободу слова на шкоду вашій державі, судити мене за встановленим вашою державою законом ви будете закритим судом.

А втім, конституція ваша поки що лише проєкт. Доведеться вам для розправи наді мною дочекатися її всенародного ухвалення і лише тоді застосувати до мене її статті. Морока? Чи не простіше — психушка? Або звинувачення в кримінаді? Чи самосуд ображених патріотів у цивільному? Або шляхова аварія? Які ще варіянти швидких розправ у вашому асеналі? Дійте.

Сьогодні я скеровую свій пашпорт до районного відділу внутрішніх справ Ленінського району міста Києва і від сьогодні припиняю вважати себе громадянином Радянського Союзу.

підпис:

Гелій Снєгірьов,
письменник.
Київ — 33,
вул. Тарасівська 8, 43.

НАРЕШТІ!

(Закінчення зі ст. 2-ої)

дії слів навіть творцеві їх побороти не сила. Отже, коли читач чи критик порівнює два вірші й каже: вони дуже подібні, — заввага автора ,,Я ж навіть не читав того поета'' нічого не поможе. Поперше, як він доведе, що не читав, особливо, коли твір з'явився в друці передше? Крім того, каже так Ліна Костенко:

Різні бувають естафети:
Передають поетам поети
З душі у душу,
Із мови в мову
Свободу духа і правду слова,
Не проміняли на речі тлінні —
На славолюбство і на вигоду
І не зронивши.
Бо звук падіння
Озветься болем в душі народу.

Це так писала Ліна Костенко в 1961 році. Треба сказати, що, із зрозумілих причин, таких декляративних віршів у збірці ,,Над берегами вічної ріки'' нема, як нема й великих полотен, таких, як ,,Казка про Мару'' й ,,Дума про три камені'' в книжці ,,Вітрила'' (1958) або ,,Мандрівки серця'' (1961). Найсильніші ідейно поезії цієї збірки — останній вірш ,,Моя любове'', в якім поетеса застерігає, що яка б солодка не була любов, вона не затуманить вірности Батьківщині:

Не дай мені заплутатись в дрібницях,
Не розміняй на спотички доріг,
Бо кості перевернуться в гробницях
Гірких і гордих прадідів моїх.
І в них було кохання, як у мене,
І від любови тьмарився їм світ.
І їх жінки хапали за стремена,
Та що поробиш — тільки до воріт.
А там, а там...Жорстокий клекіт бою
І дзвін мечів до третьої весни...

Характерно, що тут поетеса про себе говорить, як про чоловіка — воїна. А Олена Теліга, жінка в найпрекраснішим значенні цього слова, це — якраз та, що проводжала воїнів у бій:

Без металевих слів і без зідхань даремних
По ваших же слідах підемо хоч на смерть.

Нещасні уярмлені придворні критики совєтської України: не чіпляйтесь до Ліни Костенко за те, що я її порівнюю до святої Олени. Ліна в тім не винна. Просто винні естафети серця, а ми, люди, маємо право розуміти слова по-своєму...

Можна по-різному говорити про чесність і вірність. Можна виголошувати заповіді, можна наводити судові кодекси, можна виголошувати бундючні доповіді, а можна про поетичну етику сказати словами Ліни Костенко; вона іронізує, що ,,тепер кого не стрів — усі митці, художники й поети, всі генії'', але справжніх майстрів обмаль. ,,Підмайстрі ще не зробились майстрами, а робота не жде''. ,,Поетів ніколи не був мільйон'', — каже поетеса в іншим вірші, і перелічує професії, чи радше, працю — заробіток на хліб різних поетів світу. Різні з них були, — каже поетеса, — ,,хто коми вживав, хто писав без ком...''

Але жоден поет не був не поетом

Велике значення в цих словах. Я зараз наведу приклад непоетичної поведінки. Не один раз приїздив ,,лікарепоет'' Віталій Коротич, спершу як лікар (начебто з рамени ООН) на Американський континент, і багато наших свідомих (принаймні, на власну опінію) громадян обнімалися з ним та цілувалися. І Коротич з ними мало не братався. Але це доти, доки йому слова поперек не сказано. А от як в ,,Канадськім фармері'' надрукували закид, що він, Віталій Коротич, найнявся на службу комунізму, ,,поетолікапр'' виставив таку діягнозу ,,Канадійському фармерові'': ,,фашистська газетка''. І в збірці ,,Закон землі'' написав довжелезну поезію ,,Вороги'', де обілляв еміґрантів помиями:

,,Скількох в Канаді ви розп'яли?
...Я тут пишу про байстрюків...
...,,Гей, вбивці!''...
Панове, вмийтеся, у вас від крови вшерхли долоні''...,,Ви мертві''.

А що, правда, дуже поетично?

Підсовєтські критики, Ліна не про нього можливо писала, але тут можна буде сказати, що коли Коротич опинився перед дилемою вибору одного з двох — бути лікарем — чи бути поетом — і вибрав останнє — краще б він вибрав перше...

,,Жоден поет не був непоетом...''

А якщо він був непоетом, значить він не поет.

Збірка Ліни Костенко — це збірка щирих діямантів, хоч у ній немає каратових величин. Проте, навіть і менші розміром самоцвіти коштовні, і одним із них, що ще раз утверждає ідею вічности Батьківщини, закінчимо цей огляд. А про що це — читач зрозуміє без моїх коментарів

Притча про ріку.

Давно колись була Діала.
І цар перський на імення Кір.
І лотоси біліли, мов піали.
І берег грав вогнями, як факір.
То царське військо йшло на переправу.
Священий кінь з недогляду втонув.
І кір порушив проти неї справу —
Судив ту річку. І таке утнув:
Він присудив, щоб не було Діали.
Він смертний вирок їй оголосив.
Звелів прорити у пісках канали,
Зрубав дерева й трави покосив.
Одвів ті води у всі боки сущі.
Ріка умерла...Не було ріки.
Пройшло по ній те військо, як по суші,
Пройшло те військо...І пройшли віки.
Піски пустель засипали канали.
Ріка в русло вернулася своє.
Царя немає. Є ріка Діала.
Немає Кіра, а Діала є.

Заарештовано ,,Сина Сема'' здогадного вбивника

Йонкерс, Н.Й. — В ночі із середи, 10-го серпня, на четвер, 11-го серпня, нюйоркська поліція в Йонкерсі заарештувала 24-літнього поштового урядовця Дейвида Берковіца, який протягом минулого року здогадно вбив 6 осіб і поранив 8 інших і який називав себе ,,Сином Сема''. Жертвами вбивника, за яким розшукували скріплені поліційні з'єднання від 29-го липня 1976-го року, коли він з 44-каліброваго пістолета застрілив 18-річну дівчину, були переважно молоді дівчата і жінки, які сиділи в автомобілях, але ,,Син Сема'' теж тяжко поранив кількох мужчин. Психіятри стверджують, що вбивник — це психопат, який з невідомих досі причин мстився на молодих жінках і дівчатах.

Дейвида Берковіца заарештовано після того, як доказано, що автомобіль, якого запримічено в околиці останнього вбивства в Бруклині 31-го липня, є власністю Берковіца. Поліційні чинники знайшли теж 44-калібровий пістолет і друкований лист, подібний до листів, які ,,Син Сема'' висилав до деяких журналістів після його попередніх нападів. Коли поліцаї схопили Берковіца, він сказав: ,,Ну, ви зловили мене''.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

БОГДАН ГАНУЩАК, член УНС 423 Відд. ім. Є. Коновальця, помер на 77-му році життя. Покійний нар. в с. Перегінсько, Україна, і став членом УНС в 1962 р. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чікаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Ляба, секр.

ІВАН КУЧМАК, член УНС 204 Відд. ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н. Й., 12-го травня ц. р. на 78 р. ж. Нар. с. Задишівці біля Підволочиськ, Україна, і став членом УНС в 1938 р. Полишив у смутку дружину Оксану, сина Ігоря з дружиною Францес, 2 внуків і дальшу родину в краю. Похорон відбувся 16 травня 1977 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

В. Палідвор, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 14-го СЕРПНЯ 1977 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, кас., Ю. Демчук, фін. сек.

ТАРЗАН, Ч. 7799. Різні пляни

LET'S NOT GET TOO FAR FROM THE 'COPTER, TARZAN!
DON'T WORRY, POMPUS, I CAN'T GET LOST IN THE JUNGLE.
MAYBE YOU CAN'T— BUT I'M THE ONLY ONE GOING BACK.
YOU MEN LOOK A BIT TIRED... REST HERE WHILE I SHOO SOME GAME FOR FOOD...
ENJOY YOUR HUNT!
I DON'T 'ENJOY' KILLING!... I DO IT ONLY OUT OF NECESSITY!

Не відходімо задалеко від гелікоптера, Тарзане!

Ти, Помпусе, не журися, бо я не загублюся в джунґлях!

Може ти дійсно не загубишся, але тільки я єдиний повернуся з цієї подорожі!

Ви, хлопці, виглядаєте змучені... Відпочиньте тут, а я постараюсь підшукати якусь дичину, щоб попоїсти...

Приємного полювання!

Я не находжу приємности в полюванні, а тільки вбиваю дичину з конечности!